

Voitto-ohra, Nella-kaura ja Tuure-timotei

Peltokasvien lajikenimien rakenne ja funktiot

Effi Polari

Pro gradu -tutkielma

Kielen oppimisen ja opettamisen tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Huhtikuu 2026

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Pro gradu -tutkielma

Kielen oppimisen ja opettamisen tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Effi Polari

Voitto-ohra, Nella-kaura ja Tuure-timotei. Peltokasvien lajikenimien rakenne ja funktiot.

Sivumäärät: tutkielman sivumäärä 61, liitteiden sivumäärä 5

Pro gradu -tutkielmassani tarkastelen suomalaisten jalostajien nimeämiä, Suomessa viljeltäviä peltokasvilajikkeita. Tutkielmassani selvitän, millainen on lajikenimien semanttinen sisältö, millaisia funktioita lajikenimillä on ja miten funktiot toteutuvat, sekä millainen on prototyypin lajikenimi aineistoni perusteella. Tutkielmani täyttää nimistötutkimuksen tutkimusaukkoa, sillä aiemmin suomalaisten peltokasvien lajikenimiä ei ole tutkittu.

Lajikenimien semanttisen sisällön selvittämiseen käytän analyysivälineenä Paula Sjöblomin (2006) funktionaalis-semanttista analyysimallia muokattuna. Lajikenimien funktioita selvitän Sjöblomin (2006) viiden intersubjektin funktion avulla, jotka ovat informatiivisuus, houkuttelevuus, käytännöllisyys, integroivuus ja individualisoivuus.

Tarkastelen prototyypisyyttä yhdeksän ominaisuuden avulla. Tarkastelen, mitä kasvia lajikenimi edustaa, mikä on lajikkeen jalostaja, onko nimi moniosainen, onko nimi myös appellatiivi, onko nimessä vierasperäisiä grafeemeja tai vierassanan tavutyyppejä, onko nimi etunimi, onko nimi suomalaisessa nimipäiväkalenterissa ja onko nimi useammin miehen vai naisen nimi. Näiden ominaisuuksien avulla syntyy myös kokonaiskuva aineistostani.

Aineistoni koostuu 201 lajikenimestä, jotka olen poiminut Ruokaviraston lajikeluetteloista vuosilta 2020–2025. Suurin osa, 190 lajikkeista on Boreal Kasvinjalostus Oy:n jalostamia ja 11 kappaletta Plantanova Oy:n jalostamia.

Funktionaalis-semanttisessa tarkastelussa kaikki lajikenimet sisältävät yksilöivän nimenosan, ja lisäksi 17 nimeä sisältää selventävän täydennysosan. Yksilöivistä nimenosista 173 sisältää etunimen, kuusi paikannimen ja 70 leksikaalista merkitystä kantavan ilmaisun. Lajikenimet toteuttavat kaikkia viittä funktiota jossain määrin. Aineistoni lajikenimissä yleisimmät funktiot ovat käytännöllisyys ja individualisoivuus. Prototyypin lajikenimi on todennäköisimmin Borealin jalostama ohra, joka on yksiosainen, ei sisällä appellatiivia, vierasperäisiä grafeemeja tai vierassanan tavutyyppejä. Se sisältää lähes yhtä todennäköisesti naisen tai miehen etunimen, joka on suomalaisessa nimipäiväkalenterissa.

Tietyt ominaisuudet korostuvat suomalaisissa peltokasvien lajikenimissä. Lisätietoa tarjoavien, selventävien täydennysosien runsaampi käyttö nimissä voisi monipuolistaa lajikenimien nimistöä ja tarjota ostajille nopeaa lisätietoa lajikkeesta. Lajikenimissä kannattaa huomioida mahdollisimman monen funktion toteutuminen, koska ne antavat lajikenimestä positiivisen kuvan ja helpottavat sen käyttöä.

Avainsanat: nimistötutkimus, kaupallinen nimi, lajikenimi, peltokasvi, prototyypisyys, funktionaalis-semanttinen analyysimalli

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Teoreettinen tausta	9
2.1	Nimistöntutkimus	9
2.2	Nimien semantiikan ja funktioiden tarkasteleminen	12
2.3	Prototyypisyys	14
2.4	Konnotaatiot ja metaforat nimissä	17
2.5	Peltokasvien jalostustoiminta Suomessa ja lajikkeiden nimeäminen	19
3	Aineisto ja menetelmä	23
3.1	Aineiston kokoaminen	23
3.2	Aineiston koodaus	26
3.3	Funktionaalisesemanttinen malli ja interpersoonaiset funktiot analyysin välineinä	30
4	Aineiston analyysi	34
4.1	Määrällinen yleiskuva aineistosta	34
4.2	Lajikienimien semanttinen analyysi	36
4.2.1	Yksilöivät nimenosat	36
4.2.2	Selventävät täydennysosat	38
4.3	Lajikienimien funktiot	40
4.3.1	Informatiivisuus	40
4.3.2	Houkuttelevuus	42
4.3.3	Käytännöllisyys	45
4.3.4	Integroivuus	46
4.3.5	Individualisoivuus	47
4.4	Prototyypinen lajikenimi aineistossa	49
5	Päätäntö	51
	Lähteet	54
	Liitteet	62
	Liite 1. Analysoidut lajikenimet ja lajikenimien koodaus	62

1 Johdanto

Suomessa jalostetaan paljon erilaisia pelloilla viljeltäviä kasvilajeja, kuten ohraa, härkäpapua ja hernettä (ks. Boreal.fi, Lajikkeet). Jalostustyön tuloksena syntyy uusia lajikkeita, joilla on tiettyjä tarkoituksella haluttuja piirteitä (Markkanen 2025). Kasvinjalostustoiminnan alusta alkaen uusille lajikkeille on annettu lajikenimi, kuten markkinoille 1900-luvun alussa päätyneille *Iolan*-kauralle ja *Nord*-herneelle (Taulo 2004, 11–13). Nämä lajikkeet ovat saaneet nimensä Iolan tilan mukaan (Nordman 2010, 20). Peltokasvilajikkeet nimetään edelleen, kuten aineistossani olevat *Mirella*-kaura ja *Martti*-herne. Pro gradu -tutkielmassani tutkin suomalaisten jalostajien jalostamia lajikkeita, joita viljellään 2020-luvulla.

Tutkielman tavoitteena on selvittää, millainen on lajikenimien semanttinen sisältö ja sosiaalinen funktio. Semanttisen sisällön selvittämiseen sovellan Paula Sjöblomin funktionaalis-semanttista analyysimallia, jonka avulla Sjöblom erottelee tutkimistaan yritysnimistä yritysmuodon ilmaisevan, liikeidean ilmaisevan, yksilöivän ja täydentävän nimenosan (Sjöblom 2006, 150). Tämän lisäksi hän tutkii yritysnimien interpersoonaisia funktioita, joita ovat informatiivisuus, houkuttelevuus, käytännöllisyys, integroivuus ja individualisoivuus (mt., 231). Käytän tätä Sjöblomin luokittelua lajikenimien sosiaalisten funktioiden selvittämiseen. Olen kiinnostunut myös siitä, millainen on prototyyppinen peltokasvin lajikenimi aineistoni perusteella. Tutkielmani tavoitteena on siis luoda katsaus siihen, millaisia suomalaisten peltokasvien nimet ovat 2020-luvulla.

Tutkielmassani keskeisiä käsitteitä ovat *laji* ja *lajike*. Ne tarkoittavat eri asioita, vaikka ne sekoitetaankin helposti arkikielessä (Tieteen Termipankki, lajike). *Laji* tarkoittaa joukkoa, jossa yksilöt voivat lisääntyä tai periaatteessa lisääntyä keskenään ja saada lisääntymiskykyisiä jälkeläisiä (Tieteen Termipankki, laji). *Lajike* taas tarkoittaa viljelykantaa, joka eroaa muista viljelykasvin viljelykannoista jonkin tai joidenkin ominaisuuksien perusteella (Tieteen Termipankki, lajike). Puhun tutkielmassani peltokasvien *lajikenimistä*. Tätä käsitettä käytetään myös Ruokaviraston kasvilajikeluetteloissa, joista olen poiminut aineistoni. Puutarhaliitto julkaisee ajoittain päivitetyn version viljelykasvien nimistöstä, jossa on lueteltuna yhteensä noin 17 000 suomen- ja ruotsinkielistä kasvinnimeä

(Räty 2024, 4). Ohran tieteellinen nimi on *Hordeum vulgare*, ja lajikenimiä ohrille¹ ovat esimerkiksi *Anneli*, *Brienne BOR* ja *Jalo* (mt., 79.) *Ohra* on siis laji ja *Anneli* sen lajike.

Tutkielmani täyttää nimistöntutkimuksen tutkimusaukkoa, sillä suomalaisten jalostajien jalostamien peltokasvien lajikenimiä ei ole aiemmin tutkittu. Monia muita nimiä on sen sijaan tutkittu Suomessa, muun muassa vastuullisten vaatteiden tuotenimiä (Vesterinen 2024), lehmien nimistöä (Heikura 2016) ja elintarvikkeiden sukupuolittuneita tuotenimiä (Hietikko 2018). Tutkielmat osoittavat, miten monenlaisia nimiä voidaan tutkia.

Lajikenimiä on kiinnostavaa tutkia, koska ne ovat kaupallisia nimiä, jotka eivät kuitenkaan tule tavalliselle kuluttajalle vastaan kovin helposti. Ne ovat nimiä, joita käytetään lajikkeen jalostajan ja siementen vähittäismyyjän verkkosivuilla (ks. Boreal.fi ja Tilasiemenen.fi, Lajikkeet). Boreal Kasvinjalostuksen verkkosivuilla (Boreal.fi, Etusivu) todetaan, että Boreal toimii yhteistyössä maanviljelijöiden, siemenkaupan ja teollisuuden kanssa. Maanviljelijät ovat siis yksi peltosiementen jalostajien kohderyhmä, ja he käyttävät lajikenimiä puhuessaan niistä. Lajikenimiä käyttävät myös lajikkeiden säännöstelijät ja muut niihin liittyvät toimijat. Luken eli Luonnonvarakeskuksen sivuilla lajikenimiä käytetään esimerkiksi lajikevertailussa, jossa viljelijä voi vertailla saman lajin eri lajikkeiden ominaisuuksia, kuten kasvuaikaa, korren pituutta ja sadon määrää (Luke.fi, Lajikevalintatyökalu). Ruokavirasto taas käyttää lajikenimiä peltokasvien lajikeluetteloissa (ks. Kasvilajiketiedote 2025:2). Lajikenimillä on siis kapearajainen ympäristö, jossa ne esiintyvät. Näissä ympäristöissä niitä kuitenkin käytetään paljon ja ne ovat tärkeitä.

Peltokasvien lajikenimet eivät voi olla mitä tahansa. Euroopan unionin yhteisön kasvilajikeviraston CPVO:n eli Community Plant Variety Officen tehtäviin kuuluu innovaatioiden edistäminen kasvilajikkeiden alalla sekä hallinnoida EU:n kasvinjalostajanoikeuksien järjestelmää (EU, CPVO). CPVO on julkaissut vuonna 2021 päivitettyt ohjeet, joiden avulla uudet lajikenimet on annettava. Lajikenimi ei saa esimerkiksi koostua pelkästä komparatiivista tai superlatiivista, kuten lajikenimi *Excellent*. Kuitenkin nimi *Excellent Reason* on sopiva, koska se sisältää yleisesti käytetyn ilmaisun. (CPVO 2021, 22–23.)

¹ Tiedostan, että ohrat jaetaan kaksi- ja monitahoiseihin ohriin, vehnät syys-, kevät- ja rehuvehniin sekä rypsit ja rapsit syys- ja kevätlajikkeisiin. Tässä tutkielmassa puhutaan kuitenkin yksinkertaistetusti ohrista, vehnistä, rypseistä ja rapseista, koska keskiössä ovat lajikenimet, eivätkä lajityypit, joita ne edustavat.

Nimiä annetaan erilaisin tavoin eri kulttuureissa, ja eri kulttuureilla on omanlaisensa nimistöt (Ainiala–Saarelma–Sjöblom 2008, 20). Haluan tutkia juuri suomalaisten jalostajien nimeämiä lajikkeita, sillä ne kertovat jotain suomalaisesta kulttuurista. Ne kertovat myös siitä, miten lajikenimistä halutaan puhua sekä millaisia asioita ja mielikuvia lajikenimiin halutaan yhdistää. Haluan tutkia juuri 2020-luvulla viljelyssä olevia lajikkeita, sillä olen kiinnostunut nykyaikana käytössä olevista lajikenimistä. Toki osa aineistoni lajikkeista on hyvinkin vanhoja, ja ne ovat olleet viljelyssä jo pitkään.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Millainen on peltokasvien lajikenimien semanttinen sisältö?
2. Millaisia intersubjektiveja funktioita peltokasvien lajikenimillä on ja miten nimet toteuttavat funktioita?
3. Millainen on prototyyppinen lajikenimi aineiston perusteella?

Hypoteesini on, että prototyyppisin lajikenimi on etunimi, jonka funktio on individualisoivuus. Oletukseni pohjautuu Yle Areenan podcastin Aristoteleen kantapäähän jaksoon (2024) “Viljalajikkeita on satoja – suurimmalla osalla on ihmisen etunimi”, jossa Boreal Kasvinjalostus Oy:n jalostusjohtaja Merja Veteläinen ja toimittaja Pasi Heikura käyvät läpi viljalajikkeiden nimiä. Individualisoivan funktion rinnalle oletan nousevan myös käytännöllisen funktion, koska lajikenimiä käytetään sekä niistä puhuttaessa että niiden markkinoinnissa (ks. Boreal.fi, Lajikkeet). Lajikenimen täytyy siis olla helposti ymmärrettävä ja käytettävä niin puhutussa kuin kirjoitetussa kielessä.

Koodaan aineistoni tarkastelemalla yhdeksää eri ominaisuutta lajikenimistä. Selvitän jokaisesta lajikenimestä, mitä kasvia lajikenimi edustaa, mikä on lajikkeen jalostaja, onko nimi moniosainen, onko nimi myös appellatiivi, onko nimessä vierasperäisiä grafeemeja, onko nimessä vierassanan tavutyyppisiä, onko nimi etunimi², onko nimi suomalaisessa nimipäiväkalenterissa ja onko nimi useammin miehen vai naisen nimi. Ominaisuuksien selvittäminen antaa kokonaiskuvan aineistoni lajikenimistä sekä auttaa muodostamaan kuvan lajikenimen prototyyppistä.

² Tutkielmassa käytän termiä *etunimi* termin *henkilönimi* sijaan puhuessani ihmisen nimistä, joita lajikenimissä on. Monissa tutkimuksissa puhutaan kuitenkin henkilönnimistä, joten tämä termi on usein käytössä lähdeviitteissäni.

Analysoin ensin aineistoani Sjöblomin (2006, 150) kehittämällä funktionaalis-semanttisella analyysimallilla, joka on tarkoitettu kaupallisten nimien analysoimiseen. Tämän mallin avulla vastaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni, eli millainen on nimien semanttinen sisältö. Sjöblomin (2006) tutkimat yritysnimet ovat selkeästi moniosaisempia kuin peltokasvien lajikenimet, joten en voi käyttää Sjöblomin mallia aivan sellaisenaan. En erota lajikenimistä yritysmuotoa ilmaisevaa osaa tai liikeideaa ilmaisevaa osaa, koska niissä ei ole sellaisia. Sen sijaan olen kiinnostunut siitä, mitä yksilöiviä nimenosia ja selventäviä täydennysosia lajikenimissä on. Yksilöivä nimenosa on lajikenimen ydin ja selventävä täydennysosa tarjoaa lajikkeesta lisätietoa.

Selvitän myös lajikenimien sosiaalisen funktion Sjöblomin interpersoonaisien funktioiden avulla. Ainialan ym. (2008, 16) mukaan nimen *funktio* tarkoittaa asioita, joita nimillä tehdään, ja syitä, miksi nimiä annetaan. Lajikenimet ovat käytössä useilla eri verkkosivuilla ja useiden eri tahojen toimesta, mikä luo niille sosiaalisen käyttöympäristön. Sjöblomin (2006, 230–231) mukaan interpersoonaiset funktiot liittyvät kielen käyttöön siinä kontekstissa, jossa ne syntyvät, ja jossa ne ovat käytössä. Funktioiden selvittämiseksi hyödynnän Sjöblomin käyttämää jaottelua, jossa nimet lajitellaan luokkiin niiden sosiaalisten ja kulttuuristen tehtävien perusteella. Nimien funktioita ovat informatiivisuus, houkuttelevuus, käytännöllisyys, integroivuus ja individualisoivuus. (mt., 231.) Funktiot liittyvät siis myös suomalaiseen ympäristöön, jossa lajikenimi on annettu.

Kolmas tutkimuskysymykseni etsii vastausta siihen, millainen on prototyypin lajikenimi aineistossani. “Prototyypiseksi kutsutaan kategorian keskeisintä edustajaa, jolla on eniten kategoriaa määritteleviä ominaisuuksia” (VISK, Määritelmät). Geeraertsin (1997, 11) mukaan prototyypisyys jakautuu epätasaisesti kategorian jäsenten keskuudessa. Kaikki lajikenimet eivät siis edusta yhtä vahvasti prototyypistä lajikenimeä. Tavoitteenani on selvittää koodauksen avulla, millainen lajikenimi on tyypillisin kussakin tarkastelemassani ominaisuudessa. Kokoan lopuksi yhteen, mitä piirteitä prototyypisimmällä lajikenimellä on.

Aineistoni koostuu suurimmaksi osaksi Boreal Kasvinjalostus Oy:n lajikkeista³, sillä se on merkittävin suomalainen peltokasvien jalostaja. Borealissa yhdistyvät vuosikymmenten aikana kerätyt kasvinjalostuksen resurssit, osaaminen ja aineistot (Taulo 2004, 43). Olen

³ Aineistossani on lajikenimiä, joita Boreal Kasvinjalostus Oy hallinnoi nykyään, mutta jotka alun perin ovat Hankkijan tai Jokioisen jalostamia. Nämä lajikkeet ovat kuitenkin Suomessa jalostettuja ja sopivat siksi aineistooni. Puhun näistä lajikkeista yleisesti Borealin jalostamina selkeyden vuoksi, vaikka tiedostan, ettei Boreal varsinaisesti ole jalostanut niitä kaikkia.

ottanut aineistooni mukaan myös pienemmän jalostajan, Plantanova Oy:n lajikkeita. Maanviljelijä Juha Uusitalo on jalostanut aineistossani olevat Plantanovan suomalaiset ohralajikkeet (Ala-Siurua 2023). Kutsun kuitenkin lajikenimiä Plantanovan jalostamiksi selkeyden vuoksi. Plantanova Oy on vuonna 1991 perustettu osakeyhtiö, jonka pääasiallinen toimiala on tukkukauppa (Finder, Plantanova Oy). Tukkukauppa ostaa tuotteita Suomesta tai ulkomailta ja myy niitä eteenpäin muun muassa vähittäiskaupalle (Toimialat, Kaupan liitto). Plantanova myy siis vähittäiskaupalle peltokasvien siemeniä. Tutkielmassani viittaan paljon Boreal Kasvinjalostus Oy:öön ja Plantanova Oy:öön. Tilan säästämiseksi puhun jalostajista lyhennetysti Borealina ja Plantanovana.

Aineistoni koostuu 201 lajikenimestä. Olen kerännyt lajikenimet Ruokaviraston kasvilajikeluetteloista. Kasvilajikeluettelot sisältävät luettelon niistä lajikkeista, joita Suomessa voidaan viljellä. Kasvilajikeluetteloon hyväksytyt lajikkeet on testattu viljelyarvokokeilla, ja ne ovat laadultaan paranneltuja versioita jo luettelossa olevista lajikkeista (Ruokavirasto 2025). Olen poiminut aineistoni vuosien 2020–2025 Ruokaviraston lajikeluetteloista. Kasvilajikeluettelo julkaistaan kerran vuodessa kasvilajiketiedotteen ohessa. Vuoden 2020 kasvilajikeluettelo on vanhin Ruokaviraston sivuilta löytyvä luettelo, joten verkkosivuilla olevat luettelot sopivat hyvin yhteen aineistoni rajauksen sekä mielenkiintoni kanssa. Tiedotteita julkaistaan muutamia vuodessa, mutta vain yksi niistä sisältää kasvilajikeluettelon. Viittauksessani näkyy, missä sen vuoden tiedotteessa kasvilajikeluettelo on julkaistu. Viittaus 2025:2 tarkoittaa vuonna 2025 toisena julkaistua kasvilajiketiedotetta. Tämä tiedote sisältää vuoden 2025 kasvilajikeluettelon.

Luvussa 2 esittelen tutkielman teoreettisen taustan, joka etenee nimistöntutkimuksesta Suomen kasvinjalostustoiminnan historiaan ja lajikkeiden nimeämiseen. Teoreettisen taustan jälkeen kerron aineistoni kokoamisesta luvussa 3.1 ja aineiston koodaamisesta eli järjestämisestä luvussa 3.2. Luvussa 3.3. valotan, miten käytän funktionaalis-semanttista analyysimallia tässä tutkielmassa. Luvussa 4 analysoin aineistoni, ja alaluvussa 4.1 annan aineistostani määrällisen yleiskuvan. Tämän jälkeen etenen analyysissä tutkimuskysymyksieni mukaisesti: ensin teen lajikenimistä semanttisen analyysin, sitten erittelen lajikenimien funktioita ja lopuksi selvitän, millainen on prototyypinen lajikenimi. Päätäntöluvussa tulkitsen tutkimuksen tuloksia ja kiteytän ajatukseni.

2 Teoreettinen tausta

Tutkielmani teoreettinen tausta jakautuu viiteen alalukuun. Luku 2.1 käsittelee nimistöntutkimusta yleisemmällä tasolla. Luvussa 2.2 valotan funktionaalis-semanttista analyysimallia ja intersoonaisia funktioita nimien tarkastelun välineenä. Luvussa 2.3 käsittelen prototyypisyyttä, ja miten se liittyy tutkimieni nimiin. Luku 2.4 siirtyy prototyypisyydestä konnotaatioihin ja metaforiin, joita lajikenimet saattavat myös olla. Luvussa 2.5 esittelen peltokasvien jalostustoiminnan historiaa ja lajikenimiin liittyviä säännöstelyjä.

2.1 Nimistöntutkimus

Nimiä käytetään kaikissa kulttuureissa ja kielissä kommunikoinnin helpottamiseksi, sillä ilman nimiä tietystä henkilöstä tai asiasta puhuminen vaatisi monisanaista kuvailua (Ainiala ym. 2008, 9). Nimistöntutkimuksessa eli onomastiikassa tutkitaan *erisnimiä* eli *propreja*. Nimen viitatessa yksilöityyn henkilöön, olioön, asiaan tai esineeseen, voidaan käyttää termiä *propri*. *Yleisnimestä* eli *appellatiiveista* voidaan puhua, kun sana tai sanojen yhdistelmä viittaa henkilöihin, olioihin, asioihin tai esineisiin lajinsa edustajana. Nimistöntutkimuksessa *nimi* tarkoittaa aina *propria* ja sanaa *nimitys* käytetään appellatiiveista. (mt., 12.) Propreja ovat esimerkiksi *Jaakko*, *Dumle* tai *Blue Gongo* ja appellatiiveja *poika*, *makeinen* tai *perunalajike*.

Proprien tehtävä on siis identifioida, eli erottaa tietty yksilö muista samaan luokkaan tai lajiin kuuluvista olioista (VISK § 553). Eri kuralajikkeilla on eri ominaisuuksia, joten ne täytyy erottaa toisistaan lajikenimien avulla. Käytän tässä tutkielmassa englannista juontuvia termejä *propri* ja *appellatiivi*, joista on johdettavissa kätevästi myös sanojen muutosta appellatiivista propriksi ja päinvastoin kuvaavat *propristuminen* ja *appellatiivistuminen*.

Proprin ja appellatiivin raja on usein häilyvä. Kiviniemen (1975, 9) mukaan proprin ja appellatiivin ero ilmenee periaatteessa vain semanttisesti, eli appellatiivinen ilmaus voi kuvailla tarkoitettaan, mutta *propri* vain nimittää sen. Ongelmaksi voi muodostua se, jos *propristuneesta* ilmauksesta on myös appellatiivinen homonyymi. *Propri* ja *appellatiivi* täytyy pystyä erottamaan toisistaan, sillä muuten *propri* menettää identifioivan funktionsa.

(Kiviniemi 1975, 9.) Esimerkiksi perheen sisällä saatetaan kutsua lähikauppaa pelkäksi *Kaupaksi*, joten *Kaupassa käynti* käsittää tämän tietyn lähikaupan. Perheen ulkopuolisille henkilöille täytyy kuitenkin erikseen avata, mikä kauppa on tarkalleen kyseessä, jotta he löytävät oikealle kaupalle.

Jotkin sanat, kuten *kulta* ja *Juha*, voivat olla käytössä sekä propreina että appellatiiveina. Voidaan sanoa, että *Tästä pojasta tulee uusi Juha*, jolloin *Juha* tarkoittaa toista, todennäköisesti vanhempaa Juhaa. Esimerkissä *Juha* on siis appellatiivi, joka on johdettu metaforisesti etunimestä. *Kulta* on ensisijaisesti appellatiivi, ja *Juha* on propri. Tähän vaikuttaa sekä se, että *kulta* on useammin käytössä appellatiivina, ja se on luonteeltaan metalingvistinen ainesana, kun taas *Juha* on useammin käytössä proprin tavoin. (Van Langendonck 1997, 43.) Tulkintaamme siitä, mikä sana on propri ja mikä appellatiivi vaikuttaa siis se, millä tavalla sanaa useimmiten käytetään kielessä.

Nimistöntutkimus on sen alkujuurilta asti ollut monitieteistä. Se syntyi 1800-luvulla aputieteeksi tukemaan muun muassa arkeologian tutkimusta, koska nimet ovat kertoneet asutuksen leviämistä, kulkureiteistä ja elinkeinoista. Asian nimeäminen on pääasiassa käytännöllistä, mutta se kertoo myös nimettävän asian merkityksellisyydestä; ihminen antaa nimiä niille tarkoitteille, jotka hän kokee itselleen tärkeiksi. Tämän vuoksi ihminen voi nimetä esimerkiksi elottoman esineen, jos siihen liittyy voimakkaita tunteita. (Ainiala ym. 2008, 14–16.) Ihminen on voinut nimetä tietyn kulkureitin, koska se on ollut hänelle merkityksellinen ja reitin nimeäminen on helpottanut siitä puhumista.

Nimistöntutkimus on perinteisesti keskittynyt kahteen nimikategoriaan:

henkilönnimitutkimukseen eli *antroponomastiikkaan* ja *paikannimitutkimukseen* eli *toponomastiikkaan*. Nämä nimikategoriat jakautuvat vielä pienimpiin alaryhmiin.

Paikannimitutkimus jakautuu luontonimiin ja kulttuurinimiin, kun taas henkilönnimitutkimus jakautuu etunimiin, sukunimiin ja epävirallisiin lisänimiin. (Ainiala ym. 2008, 22–24.)

Sjöblom (2006, 49) keskittyy omassa luokittelussaan kulttuurinimiin, jotka hän jakaa puolestaan muun muassa asutusnimiin, viljelysnimiin, organisaatioiden nimiin ja tuotenimiin. Tuotenimet sisältävät sellaisia referenttejä kuin tavarat, lehdet, ravihevokset, kasvilajikkeet ja urheilukilpailut. Lajikenimet kuuluvat siis tuotenimien ja kulttuurinimien kategorioihin.

Uudet nimikategoriat ja nimet syntyvät silloin, kun ihminen haluaa puhua jostakin, jolle ei ole olemassa sopivaa ilmausta (Sjöblom 2006, 92). Lajikenimiä ei ole tarvittu ennen jalostustoiminnan aloittamista, sillä nimettäviä lajikkeita ei ole ollut. Uudelle lajikkeelle täytyy keksiä nimi, jotta siitä voidaan puhua ja sitä voidaan markkinoida.

Nimistöntutkimuksessa tutkitaan myös kaupallisia nimiä, joihin lajikenimet kuuluvat.

Kaupalliset nimet poikkeavat muista nimistä taloudellisten lähtökohtien takia: niiden yhtenä tavoitteena on ohjailta kuluttajien valintoja ja saada aikaan kaupallista tulosta. Kaupallisten

nimien kehittelyyn ja näkyvyyteen käytetään paljon rahaa, ja niiden keksiminen saatetaan ulkoistaa esimerkiksi markkinointiin perehtyneille yrityksille. (Ainiala ym. 2008, 275.) Yrityksen tai tuotteen nimellä on siis väliä, koska se voi vaikuttaa tulokseen ja yrityksen menestymiseen. Lajikenimet ovat kaupallisia nimiä, joten niillä on merkitystä yrityksen menestymisen kannalta.

Kun puhutaan *kaupallisista nimistä*, tarkoitetaan erityisesti yritysten ja tuotteiden nimiä. Tärkeitä kaupalliseen nimistöön liittyviä käsitteitä ovat *yritysnimi*, *toiminimi*, *tavaramerkki*, *tuotenimi* ja *brändi*. (Ainiala ym. 2008, 276–279.) Tutkielmassani yritysnimiä ovat kasvinjalostajat Boreal Kasvinjalostus Oy ja Plantanova Oy. Tuotenimi viittaa kaupalliseen käyttöön kehitetyn tuotteen ideaan (mt., 278). Tutkimani lajikenimet ovat tuotenimiä. Hyvä tuotenimi on tarkoin harkittu, mahdollisesti lyhyt, iskevä, houkutteleva ja tuo esiin tuotteen ominaisuuksia. Nimen taustalla on usein jokin jo meille tuttu sana; tuotenimet ovat harvoin siansaksaa. Henkilönnimi tuotenimenä luo tuotteesta ainutlaatuisen yksilön, jolla voi olla inhimilliseksi katsottavia ominaisuuksia. (Ainiala 2006.) Lisäksi ihmisäivot tunnistavat nopeammin etunimet appellatiiveihin ja brändeihin verrattuna (Ainiala ym. 2008, 28–29). Etunimien käyttö kaupallisissa nimissä voi siis olla hedelmällistä.

Kaikkia eri nimikategorioita voidaan tutkia, joten periaatteessa tutkittavaa on niin kauan, kun uusia asioita keksitään ja nimetään. Suomessa nimistöntutkimuksen kentällä on tutkittu suomalaisen sukunimikäytännön modernisoitumisesta 1850-luvulta 1900-luvun alkupuolelle (Paikkala 2004), verkkoyhteisöjen käyttäjänimiä ja virtuaalisen minigolfin radannimiä (Lasse Hämäläinen 2019) ja etunimien appellatiivistumista suomen kielessä (Sarhema 2024). Suomalaista tutkimusta peltokasvien lajikenimistä ei ole tehty, mikä on yksi peruste tutkielmani tarpeellisuudelle.

Ulkomailla on kuitenkin tutkittu kasvilajien- ja lajikkeiden nimiä. John T. Flanagan (1966) on tarkastellut omenalajikkeiden nimiä. Omenalajikkeita nimetään esimerkiksi lajikkeen kasvattajan tai löytäjän nimellä, niiden erikoisen muodon avulla tai omenan makua kuvailemalla (mt., 21 ja 23). Omenalajikkeen nimi voi olla *Winter Banana*, jos omenan maku on banaanimainen tai *The Sheepnose*, jolloin omenan muoto muistuttaa etäisemmin tai läheisemmin lampaan turpaa (mt., 23). Myös omenalajikkeiden nimien kääntämistä on tutkittu. Imola Katalin Nagy (2016, 64) on tutkinut, miten unkarilaisten omenalajikkeiden nimiä on käännetty englannin- ja romaniankielisissä yhteyksissä.

Leonard R. N. Ashley (1974) on tehnyt katsauksen siihen, millaisia nimiä alkuperäisillä ja villeillä kasvilajeilla on Britteinsaarilla. Hänen mukaansa kasveille on annettu nimiä, jotka heijastelevat mytologioita tai joita ei löydy kovinkaan usein sanakirjoista. Esimerkiksi *Amarathus* (Revonhätä) on kukka, joka symboloi kuolemattomuutta. (mt., 117–118.) Kasvilajikkeiden nimien tutkiminen voi antaa hyödyllistä tietoa nimien itsensä lisäksi tietoa rakenteista ja luokkien suhteista. David Herman ja Susan Moss (2007) ovat tutkineet etnosemioottisella viitekehyksellä perinnelajikkeiden nimiä. He ovat sitä mieltä, että perinnekasvilajikkeisiin liittyvien alkuperäiskielisten nimistöjen analyysi voi auttaa ymmärtämään paremmin nimien, kategorioiden ja maailman rakenteiden suhteita. (mt., 9).

2.2 Nimien semantiikan ja funktioiden tarkasteleminen

Kurt Zilliacuksen (1966, 86–87) paikannimien luokittelujärjestelmässä paikannimet jaetaan osiin. Sjöblom tiivistää, miten malli toimii: nimet jaetaan nimenosiin, eli perusosiin ja määriteosiin, jonka jälkeen perusosia ja määriteosia voidaan tarkastella semanttisesti. *Perusosa* tarkoittaa itse paikkaa ja *määriteosa* nimensä mukaisesti määrittää perusosaa; nimessä *Karhulahti* perusosa on *lahti* ja määriteosa *Karhu*. (Sjöblom 2006, 28–29.) Tätä *syntaktis-semanttista* luokittelumallia on hyödyntänyt myös Eero Kiviniemi (1975) tutkimuksessaan, jossa hän käsittelee suomalaisia paikannimiä. Sjöblomin kiteytyksenä (2006, 29) mallissa selvitetään nimen syntaktis-semanttisia suhteita tarkastelemalla nimeä lauseparafraasien avulla. Hänen mukaansa nimen *Karhulahdenkari* lauseparafraasi olisi “kari, joka sijaitsee Karhulahdessa”. Malli on siis luotu paikannimien tarkastelua varten ja toimiikin niiden tarkasteluvälineenä.

Syntaktis-semanttinen malli ei kuitenkaan sellaisenaan sovellu esimerkiksi asunto-osakeyhtiöiden nimien tarkasteluun, sillä käsitteet määriteosa ja perusosa eivät toimi nimenosien määrittelyssä (Sjöblom 2000, 379). Tästä syystä Sjöblom (2006) käyttää yritysnimiä tutkiessaan *funktionaalisen-semanttista* mallia. Funktionaalisen-semanttiseen analyysimalliin kuuluu nimenosien erottaminen. Sjöblom (2006, 151–190) erottaa yritysnimistä yritysmuodon ilmaisevan osan, liikeidean ilmaisevan osan, yksilöivän nimenosan ja selventävän täydennysosan, jos tarkastelun kohteena oleva osa löytyy yritysnimestä.

Yritysmuodon ilmaisevan osan tehtävä on “kategorioida yritys tiettyyn yritystyyppiin.” Se voi olla kokonainen sana, kuten *osakeyhtiö* tai *toiminimi*, tai sitten lyhenne, kuten *oy* tai *tmi*. Liikeidean ilmaiseva osa taas kertoo, onko yritys esimerkiksi kampaamo vai asianajotoimisto.

(Sjöblom 2006, 151–153.) Sekä yritysmuotoa ilmaiseva osa että liikeidea ilmaiseva osa ovat rinnastettavissa paikannimien perusosaan (mt., 153).

Yritystä yksilöimään ei riitä pelkästään liikeidea ilmaiseva osa, vaan yritysnimi tarvitsee myös jonkin muun yksilöivän osan. Yritysnimissä yksilöivä nimenosa vastaa paikannimistä puhuttaessa käytettyä termiä määriteosa. (Sjöblom 2006, 166.) Yksilöivä nimenosa voi olla henkilönnimi eli etunimi, paikannimi, muu erisnimi, leksikaalista merkitystä kantava ilmaus, tekosana tai kirjainlyhenne tai numero (mt., 166–185). Selventävä täydennysosa antaa lisäinformaatiota, mutta ilman sitäkin nimi on yksilöivä (mt., 187). Nimen aineksien tunnistaminen on tärkeää, koska muuten kielenpuhuja ei tunnista nimen aineisten funktionaalista suhdetta toisiinsa (mt., 151).

Nimien semanttisen puolen ymmärtämisen jälkeen on mahdollista tarkastella nimien funktioita. M.A.K Halliday (1976, 25) toteaa kielten olevan funktionaalisia ja esittelee niiden kolme funktiota: ideationaalinen, interpersoonainen ja tekstuaalinen. Tutkimukseni kannalta tärkein näistä on interpersoonainen funktio, joka tarkoittaa kielen käyttöä sosiaalisissa ympäristöissä (mp.). Sjöblomin (2006, 231) mukaan propeilla on identifioivan tehtävän lisäksi interpersoonainen funktio, jota täytyy tarkastella kielen käytön yhteydessä. Kauralajiketta *Alku* on siis tarkasteltava suhteessa lajikenimien käyttöön, eli onko se informatiivinen, houkutteleva, käytännöllinen, integroiva tai individualisoiva nimi juuri lajikenimeksi.

Informatiivinen yritysnimi kertoo jonkin oleellisen tiedon liittyen yritykseen. Se voi kertoa vaikkapa omistajan nimen, paikkainformaatiota tai kuinka laajalla alueella yritys toimii (Sjöblom 2006, 232–234). Houkutteleva yritysnimi on sellainen, jonka asiakas kokee positiiviseksi ja pitää yritystä helposti lähestyttävänä sekä asiantuntevana (mt., 234). Sjöblomkin (2006, 235) toteaa, että houkuttelevuutta voi olla vaikea arvioida objektiivisesti, koska kaikki mieltävät eri asioita positiiviseksi. Luulen, että tämä sama ongelma voi päteä myös lajikenimien houkuttelevuuteen, koska esimerkiksi etunimien tulkinta houkuttelevaksi tai ei-houkuttelevaksi voi olla vaikeaa.

Käytännöllinen yritysnimi voi olla helppo ääntää ja taivuttaa suomen kielessä, sen alkukirjain voi sijoittua aakkosten alkupäähän ja se voi sisältää kirjainlyhenteitä (Sjöblom 2006, 236–237). Integroiva yritysnimi osoittaa yhteyttä maantieteelliseen alueeseen tai tiettyyn kulttuuriin (mt., 237). Individualisoiva yritysnimi sisältää henkilönnimen. Erisnimen

antaminen yritykselle toimii personifikaation välineenä, eli nimi inhimillistää ei-inhimillisen asian. (mt., 239–240.)

Nimellä voi olla samanaikaisesti useita eri funktioita. Mitä enemmän funktioita yritysnimellä on, sitä käyttökelpoisempi nimi on yritykselle itselleen. (Sjöblom 2006, 231.) Uskon tämän pätevän myös lajikenimiin, sillä useita funktioita toteuttava lajikenimi on helpompi käyttää lajikenimien eri esiintymisympäristöissä ja se antaa lajikenimestä positiivisen kuvan asiakkaille.

Muita kaupallisia nimiä on tutkittu aiemmin Sjöblomin funktionaalis-semanttista analyysimallia ja intersoonaisia funktioita käyttäen. Hanna Määttänen (2020) on tutkinut pro gradussaan Marimekon kuosinimiä Sjöblomin mallia hyödyntäen. Hän tuli siihen tulokseen, että kuosinimi sisältää useimmiten leksikaalisen ilmauksen ja sen funktio on useimmiten houkutteleva (mt., 47–48). Satu Johanna Siiskonen (2024) on tutkinut suomalaisten nykyapteekkien nimiä. Myös hänen tutkielmassaan funktionaalis-semanttinen analyysimalli on keskeinen väline. Tutkielmassa selvisi, että yleisin nimenmuodostusmalli on sellainen, jossa on genetiivimuotoinen paikannimi ja toisena osana liikeidea ilmaiseva osa, kuten *Toejoen apteekki* (mt., 60). Elintarvikkeiden sukupuolittuneita tuotenimiä tutkinut Hanna Hietikko (2018) pohjaa myös oman tutkielmansa Sjöblomin malliin. Nämä tutkielmat osoittavat, että Sjöblomin (2006) mallia voidaan hyödyntää monien erilaisten nimien tarkastelemisessa, kunhan otetaan huomioon jokaisen nimistön omat ominaisuudet.

2.3 Prototyypisyys

Ihminen kategorisoi asioita jatkuvasti. Kun ihminen näkee puun tai kun hän silittää vaatteita, hän kategorisoi. Puu kuuluu tiettyyn kategoriaan, jonka ihminen tunnistaa, samoin kuin vaatteiden silittäminen kuuluu tiettyjen motoristen toimintojen luokkaan. (Lakoff 1987, 5–6.) Katteoria tarkoittaa objektien joukkoa, jotka ovat samanarvoisia keskenään (Rosch 1978, 30). Asiat luokitellaan siis siten, että samaan kategoriaan kuuluvilla asioilla on yhteisiä ominaisuuksia (Lakoff 1987, 5). Peltokasvien lajikenimet ovat siis yksi kategoria, joka sisältää pellolla viljeltäviä, jalostettuja kasveja.

Eleanor Rosch kehitti teorian prototyypeistä ja perustason kategorioista, toiselta nimeltään prototyypiteorian. Hän haastoi prototyypiteoriallaan klassisen teorian. (Lakoff 1987, 39.) Klassisessa teoriassa kategorioiden rajat ovat selkeät ja entiteetit jakautuvat niihin, jotka kuuluvat tiettyyn kategoriaan ja niihin, jotka eivät siihen kuulu. Entiteeteillä on jokin

ominaisuus tai sitten ei ole, ja kaikki kategorian jäsenet ovat keskenään tasa-arvoisia (Taylor 2003, 21.) Prototyypiteoriassa kategorioiden rajat ovat sumeat (Geeraerts 1997, 11), mutta mielestäni peltokasvilajikkeiden kohdalla kategoria vaikuttaa suhteellisen selkeältä; vain tiettyjä kasveja viljellään pelloilla ja näiden lajikkeiden nimet kuuluvat tähän kategoriaan.

Kolmas tutkimuskysymykseni käsittelee prototyypistä lajikenimeä aineistoni perusteella. *Prototyypisyys* tarkoittaa selkeimpiä tiettyyn kategoriaan kuuluvia tapauksia. Prototyypit ovat niitä kategorian jäseniä, jotka parhaiten heijastavat redundanssia eli toistoa jäsenten keskuudessa. (Rosch 1978, 36–37.) Prototyypisellä lajikenimellä on siis paljon sellaisia ominaisuuksia, joita on myös muilla lajikenimillä. Geeraertsin (1997, 11) mukaan osa kategorian jäsenistä edustaa enemmän prototyypisintä jäsentä kuin toiset. Prototyypinen lajikenimi on siis tyypillinen lajikenimi, jonka ymmärtäminen antaa kokonaiskuvan siitä, millaisia lajikenimet ylipäättään ovat.

Prototyypisyydestä puhuttaessa tarkoitetaan prototyypisyyden asteen arviointia; luonnollisen kielen kategorioiden kohdalla puhuminen yhdestä prototyypistä voi olla empiirisen datan karkea väärinymmärrys (Rosch 1978, 40). Tarkoitukseni ei olekaan selvittää yhtä, kaikkein prototyypisintä lajikenimeä aineistossani, koska se ei ole mahdollista. Kuitenkin on mahdollista selvittää tutkimieni yhdeksän ominaisuuksien avulla, millainen prototyypinen lajikenimi voisi olla.

Prototyypisyyden tarkastelu sopii nimistöntutkimukseen. Voidaan esimerkiksi pohtia, millainen on prototyypinen erisnimi, eli millaisen nimen ihmiset sanovat mainitessaan tyypillisen etunimen. Kielenpuhujilla on jonkinlainen yleinen ymmärrys siitä, millainen on tiettyyn kategoriaan kuuluvan nimen rakenne; jotkin nimet ovat tyypillisiä paikannimiä ja toiset yritysnimiä. (Sjöblom 2006, 72.) Tähän voi vaikuttaa se, että kategorian prototyypisimmät asiat on nopeampi poimia muistista ei-prototyypisiin verrattuna (Rosch 1978, 38–39). Lajikenimien kanssa tekemisissä olevilla ihmisillä on varmasti jonkinlainen käsitys lajikenimen prototyypistä, johon varmasti vaikuttavat myös lajikenimien antoon vaikuttavat CPVO:n säädökset.

Prototyypisyydestä puhuttaessa on tärkeä ottaa konteksti huomioon. Roschin (1978, 43) mukaan kontekstin puuttuessa ihmiset olettavat sanan esiintyvän sille normaaleimmassa kontekstissa. Etunimen sisältävät lajikenimet ovat kontekstin puuttuessa vaarassa tulla sekoitetuksi ihmisiin tai muihin inhimillisiin olioihin. Tästä syystä lajikenimiä tulee analysoida osana niiden omaa elinpiiriä ja kontekstia, jotta sekaannuksia muihin nimiin ei tule

(Rosch 1978, 43). Prototyypillisyyden selvittäminen auttaa ymmärtämään kielen perifeerisimpiä käyttötapoja (Geeraerts 1997, 110). Prototyypinen lajikenimi on kiinnostava selvittää, sillä se auttaa ymmärtämään sekä tyypillisimpiä että kaikkein epätyypillisimpiä lajikenimiä. Epätyypillisellä lajikenimellä on vain vähän sellaisia ominaisuuksia, joita muilla lajikenimillä on.

Van Langendonckin (1997, 38) mukaan on todettu, että esimerkiksi propria *Juha* voidaan myös käyttää appellatiivisella tavalla esimerkiksi seuraavassa lauseessa: *puhut eri Juhasta*. Sjöblomin (2006, 73) mukaan tällaiset appellatiiviset käyttötavat ovat proprin ei-prototyypistä käyttöä, joka voi olla metaforista. Proprin ei-prototyypistä, metaforista käyttöä on esimerkiksi lauseessa *Se on minun sisiliani*, jolla puhuja voi viitata perheensä aurinkoiseen mökkisaareen.

Lajikenimiä voidaan käyttää sekä niiden prototyypisellä että ei-prototyypisellä tavalla. Ei-prototyypistä käyttöä on lauseessa *Haepas timoa kellarista*, jolloin viitataan *Timo*-perunalajikkeeseen. Toisaalta lajikenimien appellatiivinen käyttö ei aina toimi. Jos ajatellaan *Alman* olevan erinomainen tyypillinen timotei, ei sitä voi käyttää appellatiivisella tavalla kuvaamaan mitä tahansa hyväksi todettua timoteita: *On kyllä almaa tuo timotei*. On lajikkeita, joita viljellään pitkään niiden erinomaisuuden takia, mutta appellatiivinen käyttö tulkittaisiin helposti kirjaimelliseksi, jolloin kuulija olettaa puheena todella olevan timotei *Alma*. Toisaalta *Almaan* liittyvä ei-prototyypinen käyttö voi toimia, jos vaikkapa viljelevä perhe on vuosien ajan pitänyt *Almaa* erinomaisen timotein perikuvana.

Prototyypiseen ja ei-prototyypiseen käyttöön vaikuttaa varmasti se, kuinka tunnettu lajikenimi on. Aineistoni perunalajike *Hankkijan Timo*, joka on sama kuin tunnettu perunalajike *Timo*, on todennäköisesti tunnetumpi lajikenimenä kuin vaikka timotei *Alma*. Luulen, että perunalajikkeiden nimet suomalaiset tuntevat hyvin, koska perunoita myydään päivittäistavarakaupoissa niiden lajikenimillä. Timotei *Alma* taas ei todennäköisesti ole tuttu edes kaikille maanviljelijöille tai siemenkauppiaille, puhumattakaan tavallisista kansalaisista. Tässä tutkielmassa en kiinnitä huomiota siihen, onko lajikenimen käyttö prototyypistä tai ei-prototyypistä, vaan prototyypillisyyden osalta tarkastelen lajikeniminä niin, että ne joko täyttävät tietyt tarkasteleman piirteet tai sitten eivät.

2.4 Konnotaatiot ja metaforat nimissä

Nimiin voi liittyä erilaisia merkityksiä. *Konnotaatio* on kielelliseen merkkiin liittyvä oheismerkitys, joka voi olla myönteinen tai kielteinen. Konnotaatiot voivat olla joko kieliyhteisössä jaettuja vakiintuneita oheismerkityksiä tai ne voivat pohjautua yksilöllisiin kokemuksiin. (Tieteen termipankki, konnotaatio.) Sanan *Napoleon* kuullessaan kuulija saattaa yhdistää sanan tunnettuun nimenkantajaan ja näin yhdistää sanan esimerkiksi Waterloon taistelun häviämiseen (Van Langendonck 1997, 40). *Denotaatio* taas tarkoittaa viittaussuhdetta, jossa esimerkiksi sana *auto* viittaa kielenulkoiseen asiaan (Tieteen termipankki, denotaatio). Niinpä *Suvi* ja *suvi* ovat eri sanoja, koska ne viittaavat eri kielenulkoiseen asiaan, vaikka ne sisältävätkin samat grafeemit (Kiviniemi 1982, 12).

Propriet heijastavat erilaisia konnotaatioita. Niiden tutkiminen voi olla hankalaa, koska konnotaatiot ovat subjektiivisia. Niinpä nimeen *Madonna* voi liittyä monenlaisia konnotatiivisia merkityksiä, kuten neitsyt tai laulaja. (Sjöblom 2006, 58.) Nimet voivat myös sävyttyä sen mukaan, jos niillä on samanasuinen appellatiivinen ilmaus; *Suvi* nimenä voi tuntua kesäiseltä (Kiviniemi 1982, 12). Voi siis myös olla, että historiaa tuntematon henkilö ei yhdistä sanaa *Napoleon* Waterloon taisteluun, vaan esimerkiksi lapsuudenkodin koiraan, jolla on ollut kyseinen nimi. Konnotaatioiden syntyminen liittyy myös peltokasvien lajikenimiin, koska ne ovat propreja, jotka voivat herättää mielleyhtymiä eri asioihin. Aineistoni *Suvi*-perunaan saattaa siis mieltä kesään liittyviä konnotaatioita enemmän kuin muihin lajikenimiin.

Nimiin kytkeytyvät konnotaatiot voivat olla joko kielenensisäisiä tai kielenulkoisia. Kielensisäinen konnotaatio on esimerkiksi nimen sisältö ja kielenulkoisen on nimen assosioituminen tiettyyn henkilöön. Konnotaatiot ovat kuitenkin useammin kielenulkoisia, jolloin nimeen liittyy sen kantajiin mielletäviä asioita. (Kiviniemi 1982, 13.) Lajikenimet *Iisakki*, *Lisbeth* ja *Rehti* saattavat synnyttää erilaisia konnotaatioita eri henkilöissä. *Iisakki* saattaa muistuttaa ystävällisestä naapurista tai *Lisbeth* saattaa tuoda mieleen kuninkaallisen, koska se on lyhennelmä nimestä *Elisabeth*.

Propriet voivat herättää kielenpuhujissa myös tunteita tai asenteita. Konnotatiiviset merkitykset ovat todennäköisemmin sanan kuulijoille yhteisiä verrattuna emotiivisiin merkityksiin. Nimeen *Madonna* voi liittyä tunteita, joita tunsu Madonnan keikalla. (Sjöblom 2006, 58–59.) Etunimiin voi siis liittyä erilaisia tunteita, joita henkilölle tuttu nimenkantaja on herättänyt. Toisaalta vaikka ei olisi koskaan tavannut tietyn nimen nimenkantajaan, nimi saattaa olla

mieluin tai epämieluin sen perusteella, millaisia henkilömielikuvia nimeen liittyy (Kiviniemi 1982, 13). Vaikkapa nimi *Lisbeth* herättää tiettyjä ajatuksia nimenkantajasta, vaikka ketään *Lisbethia* ei olisi tavannut. Useat lajikenimet ovat samalla ihmisen etunimiä, joten ne voivat herättää erilaisia tunteita etunimen kautta.

Myös appellatiiveihin voi liittyä tunteita ja ajatuksia. Suomen kielen kauneimmaksi sanaksi äänestettiin Agricolan juhluvuoden kunniaksi järjestetyssä kilpailussa sana *äiti*. Muita kauniita sanoja olivat *rakkaus* ja *rakas*. Yleisesti kauniina pidetään niitä sanoja, joissa yhdistyvät kaunis merkitys ja kauniiksi koetut äänteet. (Pyhälähti 2008.) Kotimaisten kielten keskus järjesti 100-vuotiaan Suomen kunniaksi kilpailun, jossa etsittiin parhaiten itsenäistä Suomea kuvaavaa sanaa. Kilpailuun oli ehdotettu sellaisia sanoja kuin *juhannus*, *sauna*, *koivu*, *perkele*, *metsä*, *Suomi* ja *sisu*. (Kivimäki 2017.) Kilpailun voittanut sana oli *sisu* (Helminen 2019). Tällaiset kilpailut kertovat, millaisia sanojan pidetään kauniina ja millaisia sanoja yhdistetään suomalaisuuteen. Tämä on tutkielmani kannalta merkittävää, koska ulkomaiset jalostajat nimeävät lajikkeitaan suomalaiseen kulttuuriin viittaavilla nimillä, jotta ne vetoaisivat suomalaisiin (Veteläinen 2024). Suomalaiset jalostajat saattavat siis lajikenimivalinnoillaan myös vedota suomalaisiin ostajiin.

Konnotaatiot liittyvät myös peltokasvilajikkeiden nimeämiseen. CPVO:n ohjeiden (2021, 24) mukaan lajikenimi ei saa olla esimerkiksi *Crème de la Crème* eli parhaimmisto tai eliitti, koska siitä syntyy ainoastaan superlatiivisia konnotaatioita. On loogista, että tällaisia selkeästi paremmuutta kuvaavien lajikenimien antoa halutaan rajoittaa, mutta loppujen lopuksi positiivinen tai jopa superlatiivinen konnotaatio voi muodostua myös lajikenimestä, jonka CPVO on hyväksynyt. Tällainen lajikenimi voisi olla esimerkiksi *Kruunu*, joka on jalokivi- ja helmikoristeinen hallitsijan tai ruhtinaan pääkoriste, vallan symboli tai rahayksikkö (KS).

Kielen metaforisuus perustuu konnotaatioihin (Sjöblom 2006, 58). Tavanomainen käsitteellinen järjestelmämme, jonka avulla toimimme ja ajattelemme, on pohjimmillaan metaforinen (Lakoff–Johnson 1980, 3). Metaforat jaetaan strukturoituihin, suuntautuviin ja ontologisiin metaforiin. Strukturoiduissa metaforissa kahden käsitteen välille kuvitellaan yhteys. Tällainen metafora on esimerkiksi *Aika on rahaa*. Suuntautuneet metaforat liittyvät fyysisiin kehoihimme, jotka toimivat fyysisessä ympäristössä. Suuntautunut metafora voi olla vaikkapa *I'm feeling down*. (mt., 14–15.)

Ontologiset metaforat auttavat meitä käsittelemään kokemuksiamme rationaalisesti.

Kokemuksemme fyysisistä esineistä tarjoavat pohjan ontologisille metaforille, joiden avulla

voi tarkastella tapahtumia, tunteita ja olioita. (Lakoff ym. 1980, 25–27.) Tällainen metafora voi olla esimerkiksi *Toivon kipinä*. Yksi ontologinen metafora on personifikaatio, jonka avulla ei-inhimilliset asiat nähdään inhimillisinä ja ne saavat inhimillisiä ominaisuuksia. *Elämä petti minut* on tällainen personifikaatio, jossa *elämä* on inhimillistetty. (mt., 33.) Ne lajikenimet, joissa on etunimi ja joihin näin liittyy inhimillisiä ominaisuuksia, sisältävät ontologisia metaforia. Tavallaan inhimillisiä ominaisuuksia voi mieltää lajikenimille *Iisakki* ja *Lisbeth*, joita ei voi samalla tavalla ajatella lajikenimille *Jyvä* ja *Kontu*.

Se, millaiset asiat metaforissa korostuvat ja mihin metaforia käytetään, riippuu siitä, missä alakulttuurissa eletään ja mitkä arvot pääsevät etusijalle (Lakoff ym. 1980, 23). Huonon taloustilanteen aikana saatetaan säästää *pahan päivän varalle* eikä ajatella, että *enemmän on enemmän*. Nimiä voi käyttää myös metaforisessa merkityksessä, kuten esimerkissä *Tästä pojasta tulee uusi Juha* (Van Langendonck 1997, 43).

Metaforia voidaan käyttää myös yritysnimissä. Yritysnimessä olevan metaforan tarkoituksena on nostaa esiin yrityksen positiivisia puolia, kuten nimessä *Mainostoimisto Työmies Oy*, jossa luodaan mielikuvaa toimeliaasta yrityksestä. (Sjöblom 2010.) Sama saattaa koskea myös lajikenimiä, joilla on leksikaalisia merkityksiä. Niinpä lajikenimi *Kruunu* voi luoda mielikuvan arvokkaasta, laadukkaasta lajikkeesta.

Metafora syntyy, kun jokin asia nimetään jollekin toiselle asialle kuuluvalla nimellä. Näin on esimerkiksi metaforassa *laivani seisoo tuolla*, jolloin ankkurissa seisominen on eräs seisomisen laji. (Aristoteles Runousoppi, 55.) Lajikenimiä on mahdollista tulkita metaforina. Lajikenimi *Eversti* antaa lajikkeesta korkea-arvoisen, ylvään kuvan; onhan eversti sotilasarvona upseereista viidenneksi korkein (Puolustusvoimat, sotilasarvot). *Eversti* on ensisijaisesti sotilasarvo, jolloin lajikenimelle on annettu pääasiassa toiselle asialle kuuluva nimi. Tässä esimerkissä inhimillinen sotilasarvo antaa lajikkeesta positiivisen kuvan vertauskuvallisen siirron kautta. Metafora korostaa asian joitakin puolia ja häivyttää toisia (Sjöblom 2010), minkä vuoksi *Everstiin* on helpompi kenties liittää positiivisia ominaisuuksia negatiivisiin verrattuna.

2.5 Peltokasvien jalostustoiminta Suomessa ja lajikkeiden nimeäminen

Suomessa suoritettiin jo 1700-luvulla alkeellista kasvinjalostustyötä ja 1800-luvulla puhdasviljelyä, jota pidetään kasvinjalostuksen alkumuotona. Varsinaisen kasvinjalostustoiminnan katsotaan alkaneen Suomessa 1900-luvun alussa Ruotsissa aloitetun

jalostustyön esimerkin kautta. Constantin Boije oli tilanomistaja, joka julkaisi ensimmäiset lajikkeet *Iholan*-kauran ja *Nord*-herneen. (Taulo 2004, 11.) 1910–1920-luvuilla innostus kasvinjalostukseen kasvoi ja syntyi monia kasvinjalostusasemia, jotka myöhemmin lopettivat tai joutuivat konkurssiin (mt., 15 ja 19). 1930-luvulle siirryttäessä jäljellä oli enää kaksi merkittävää laitosta: Valtion maatalouskoelaitos ja Hankkija (mt., 16 ja 19). Nämä laitokset ovat olleet keskeisiä Suomen kasvinjalostuksen kannalta.

Keskusosuusliike Hankkija perustettiin vuonna 1905, ja Hankkijan kasvinjalostuslaitos perustettiin vuonna 1913 (Palo 2016, 27). Hankkijan jalostuslaitos sijaitsi Tammistossa vuodesta 1913 alkaen (Taulo 2004, 20). Maanviljelys-taloudellinen koelaitos perustettiin vuonna 1898, ja se tunnetaan nykyisin MTT:nä eli Maatalouden tutkimuskeskuksena (Poutanen–Kortesuo 1998, 21). Laitoksen nimi muutettiin Valtion maatalouskoelaitokseksi ja sille perustettiin kasvinjalostusosasto vuonna 1924, joka toimi Jokioisissa vuodesta 1928 alkaen (Taulo 2004, 15 ja 20).

Boreal Suomen Kasvinjalostus, myöhemmin Boreal Kasvinjalostus Oy, on saanut alkunsa vuonna 1994, kun Suomen kasvinjalostuksen aineistot, osaaminen ja resurssit koottiin yhteen (Taulo 2004, 43). Boreal on koottu ja muokattu Maatalouden tutkimuskeskuksesta, Jokioisten siemenkeskuksesta ja Hankkijan kasvinjalostustoiminnasta (mt., 44). Suomen valtio omistaa Borealista 65 prosenttia, koska sillä on yhtiöön liittyviä strategisia intressejä, joiden vuoksi sen on syytä pysyä vahvana omistajana (Valtioneuvosto 2025). Taulon (2004, 37) mukaan kasvinjalostustoiminta ”alkoi boijemaisen yksityisesti, mutta ennen pitkää päätyi valtiojohtoiseksi ja suunnitelmalliseksi toiminnaksi.” Suomessa tapahtuva jalostustoiminta on siis sellaista toimintaa, jossa Suomen valtio haluaa olla osallisena ja näin turvata toiminnan jatkuvuuden. Plantanova on perustettu vuonna 1991 Loimaalla ja sen omistajat ovat Juha Uusitalo ja Timo Mäkinen. Uusitalo on viljelijä ja hän koeviljelee Plantanovan edustamat ja jalostamat lajikkeet itse. Uusitalo on jalostanut monitahoiset ohrat, jotka ovat mukana aineistossani. (Ala-Siurua 2023.)

Koko Suomen jalostustoiminnan ajan uudet lajikkeet ovat saaneet nimen. 1950-luvulle tultaessa Hankkija ja Valtion maatalouskoelaitoksen kasvinjalostusosasto olivat laskeneet markkinoille 77 uutta lajiketta (Taulo 2004, 23). Niitä ovat esimerkiksi *Kytö*-kaura (1925), *Pekka*-ruis (1941), *Voima*-ruis (1966) ja *Timo*-peruna (1975) (mt., 32). Jotkut vanhemmat lajikkeet, kuten *Timo*-peruna ovat viljelyssä edelleen ja näin myös osana aineistoani.

International Code of Nomenclature for Cultivated Plants (ICNCP) on International Society for Horticultural Science (ISHS) julkaisema kansainvälisesti sovellettavissa oleva nimeämisjärjestelmä, jonka avulla kasveja nimetään (ISHS 2016, 1). Ennen Cultivated Coden julkaisemista 1950-luvulla lajikkeiden nimeäminen oli melko epäselvää: joskus samalle lajikkeelle oli useita käytössä olevia lajikenimiä (Nagy 2016, 61). CPVO on Euroopan Unionin yhteisön kasvilajikevirasto, joka hallinnoi EU:n kasvinjalostajanoikeuksien järjestelmää (EU, CPVO). CPVO on julkaissut vuonna 2021 ohjeet, joiden avulla kasvilajikkeita nimetään. Ohjeet ovat tulleet voimaan 1.1.2022. (CPVO 2021, News.) CPVO tekee yhteistyötä ICNCP:n kanssa, jotta ohjeet lajikkeiden nimeämiseen ovat mahdollisimman samankaltaiset (ISHS 2008). Tässä tutkielmassa käsittelem CPVO:n julkaisemia ohjeita lajikkeiden nimeämisestä, sillä ne ovat selkeät, kattavat ja koskevat lajikkeiden nimeämistä juuri Euroopassa.

Kaikkia lajikenimiä tarkastellaan ohjeissa samoin kriteerein: 1. Lajikenimistä tarkistetaan niiden sanojen merkitys, jotka ovat jotakin EU:n virallista kieltä. 2. Lajikenimen semanttinen sisältö voi olla ymmärrettävissä, vaikka lajikenimessä olisi kirjoitusvirhe. 3. Nimi saattaa sisältää usean tunnistettavan osan, mutta ne analysoidaan erikseen. (CPVO 2021, 3–6.) Ensimmäisen kriteerin avulla selvitetään, onko lajikenimi mahdollisesti kuvaileva, loukkaava tai helposti sekoitettavissa toisiin lajikenimiin. Lajikenimi *Primo Red* sisältää italiankielisen ja englanninkielisen sanan. Sitä kuitenkin tarkastellaan nimenä *First Red*, koska *primo* on italiaa ja tarkoittaa englanniksi ensimmäistä. Toisen kriteerin mukaan lajikenimet, kuten *XTRA* tai *Yellow* tarkastetaan niiden semanttisen sisällön mukaan niminä *Extra* ja *Yellow*. Kolmannen kriteerin mukaan lajikenimeä *Earlyred* tarkastellaan kahtena sanana, *early* ja *red*. (CPVO 2021, 4–6.) Yksikään näistä esimerkkien lajikenimistä ei ole sopiva, koska lajikenimessä täytyy olla jokin elementti, joka erottaa se muista lajikkeista.

Erottava elementti ei voi olla lajikkeen ominaisuuteen tai arvoon viittaava. Ominaisuuteen tai arvoon viittaava lajikenimi voi antaa kuvan, ettei kyseistä ominaisuutta ole muilla lajikkeilla. (CPVO 2021, 16.) Lajikenimi ei siis voi olla *Herkullinen*, jos kyse on elintarvikkeeksi viljeltävästä kasvista. *Herkullisuus* ei anna ylivoimasta kuvaa lajikkeesta, jota ei ole tarkoitettu syötäväksi (mt., 17). Kukan lajikenimi voi siis olla *Herkullinen*, mutta vehnän, perunan tai herneen ei. CPVO:n mukaan (2021, 16) lajikenimi ei saa viitata lajikkeen ominaisuuksien ilmentymisvaiheeseen. Herneen lajikenimi ei voi olla *Vihreä Kaunis*, koska herneet ovat yleensä vihreitä, ja *kaunis* adjektiivina antaa ylivertaisen kuvan lajikkeesta. Hernelajikkeen nimi voi olla kuitenkin *Magenta*, koska väri ei ole oleellinen ominaisuus

herneelle (mt., 20–21). Jos väri on oleellinen ominaisuus lajikkeelle, siitä ei saa antaa nimessä virheellistä kuvaa (mt., 19). Punaisen ruusulajikkeen nimenä ei voi olla *Sininen Tuuli* tai pelkästään *Punainen*, mutta voidaan hyväksyä lajikenimi *Punainen Tuuli*.

Ongelmia saattavat aiheuttaa myös seuraavat lajikenimissä ilmenevät piirteet: jos lajikenimessä on komparatiivi tai superlatiivi, jos se sisältää teknisiä jalostustermejä tai jos se sisältää maan nimen (CPVO 2021, 22–30). Lajikenimi voi taas sisältää maan nimen, jos lajike on jalostettu kyseisessä maassa, mutta maa ei ole hyvin tunnettu kyseisen lajikkeen tuotannosta. Tulppaanilajike voi olla *Espanja*, mutta ei *Hollanti*. (mt., 30.) Lisäksi lajikenimen täytyy erota kahdella kirjaimella toisista lajikenimistä (mt., 37). Ruusulajikkeet eivät voi olla siis *Punainen Tuuli* ja *Punainen Tuli*. Lajikenimen idea on siis erottaa lajike toisista lajikkeista, ei niinkään antaa tarkkaa kuvausta lajikkeen ominaisuuksista.

Borealin kauran kasvinjalostajan Hanna Haikan mukaan lajikkeiden nimeämisessä ei yleisesti noudateta tiettyä kaavaa. Kaavojen käyttö on kuitenkin mahdollista, mikä näkyy aineistoni härkäpapulajikkeissa *Sammossa* ja *Louhessa*, jotka on nimetty Kalevalan mukaan. Kauralajikkeita taas nimetään tällä hetkellä Borealin nykyisten tai eläköityneiden, ansioituneiden työntekijöiden mukaan: esimerkiksi *BOR Leena* on saanut nimensä eläköityneen kauranjalostajan Leena Pietilän mukaan. Samoin muutamat ohrat on nimetty maltaiden valmistajan VikingMaltin tutkimuksesta ja tuotekehityksestä vastanneen Pekka Reinikaisen mukaan. Aineistossanikin olevia ohria *Repekkaa*, *Popekkaa* ja *Vipekkaa* kutsutaan puhekielessä yhteisnimellä *Pekka-ohriksi*. Lajike voi saada nimensä myös esimerkiksi TV-sarjasta; *Brienne*-ohra on saanut nimensä Game of Thronesin henkilöihahmon Brienne of Tarthin mukaan. (Haikka 2026.)

Jalostaja voi antaa lajikenimen myös omien tunteidensa ja intuiutionsa perusteella: näin tekee kauranjalostaja Leena Pietilä nimetessään lajikkeita mies- tai naispuoliseksi. *Peppi*-kaura on saanut nimensä vahvuutensa ja erityislaatuisuutensa ansiosta. Lajikenimessä voi myös näkyä jalostustapa, kuten synteettisissä rypsilajikkeissa *Synhiassa* ja *Synnevassa*, joissa *syn*-alku viittaa jalostustapaan. (Hämäläinen 2019, Farmit.net.) Jalostajan on noudatettava yleisiä ohjeita nimetessään lajikkeita, mutta lajikenimillä voi myös leikitellä.

3 Aineisto ja menetelmä

3.1 Aineiston kokoaminen

Suomen Ruokavirastolla on useita tehtäviä, jotka liittyvät myös peltokasvilajikkeisiin. Ruokavirasto toimii kasvien terveyden hyväksi edistämällä, valvomalla sekä tutkimalla siemeniä ja taimiaineistoa (Ruokavirasto 2026). Ruokavirasto julkaisee joka vuosi peltokasvien lajikeluettelon, jossa olevista lajikkeista voidaan tuottaa sertifioitua siementä (Ruokavirasto 2025). Sertifioidun siemenen tuotannon avulla lajiketta voidaan viljellä.

Ruokaviraston lajikeluettelossa olevat lajit on hyväksytty virallisilla viljelyarvokokeilla. Hyväksyntä on voimassa kymmenen vuotta. Suomalaisessa lajikeluettelossa olevia lajikkeita voidaan myös tuottaa ja markkinoida EU:n alueella, sillä EU:n komissio tekee jäsenmaiden lajikkeista koosteen nimeltä Common Catalogue. (Ruokavirasto 2025.) Common Catalogue on siis koko Euroopan kattava kasvilajikeluettelo ja peltokasvien lajikeluettelo on koko Suomen kattava.

Keräsin aineistoni vuosien 2020–2025 kasvilajikeluetteloista. Kävin läpi lajikeluettelot uusimmasta vanhimpaan. Ruokaviraston lajikeluettelossa kerrotaan lajikkeesta sen lajikenimi, hakija, asiamies, ylläpitäjä, hyväksymispäivä, hyväksynnän päättymispäivä ja kasvinjalostajanoikeuden rekisteröity numero (Kasvilajiketiedote 2025:2, 7). Tutkielmani kannalta tärkeimmät tiedot antavat lajikenimi, hakija ja ylläpitäjä. Borealin ja Plantanovan jalostamissa lajikkeissa hakijana on Boreal Kasvinjalostus Oy tai Plantanova Oy. Boreal on siis tuonut *Briitan* lajikeluetteloön, kuten näkyy kuviossa 1. Lajikkeen ylläpitäjän tulee huolehtia siitä, että lajiketta ylläpidetään Ruokaviraston kanssa sovittavan ylläpito-ohjelman mukaisesti (Finlex, 388/2020).

Suomen Kasvilajiketiedote • Finska Växsortsmeddelanden • Finnish Plant Variety Journal • 2025:2, 5.6.2025

Lajikenimi	a. Hakija – Sökande – Applicant	Hyväksymispäivä	Hyväksyntä päättyy	Kasvinjalostajan-oikeus, Rek.nr.
Sortbenämning	b. Asiamies – Ombud – Representative	Godkänd, datum	Godkännande utlöper	Växtförädlarrätt, Reg. Nr.
Denomination	c. Ylläpitäjä – Upprätthållare – Maintainer	Date of approval	Expiry of acceptance	Plant Breeder's Right, Grant No.
BRIITTA	a. Boreal Kasvinjalostus b. – c. Boreal Kasvinjalostus	17.2.2025	31.12.2035	–
BRIENNE	a. Boreal Kasvinjalostus b. – c. Boreal Kasvinjalostus	15.2.2021	31.12.2031	FI 4/2024

Kuvio 1. Esimerkki Ruokaviraston kasvilajikeluettelosta

Se taho, joka on hakenut lajikkeen luetteloon ja ylläpitää sitä, ei ole kuitenkaan välttämättä jalostanut kyseistä lajiketta. Näin on esimerkiksi lajikkeen *Marietta* kohdalla, joka on luettelossa Borealin nimellä (Kasvilajiketiedote 2025:2, 16), mutta joka on Borealin verkkosivujen mukaan saksalaisen jalostajan jalostama (Boreal.fi, Marietta-esite). Olen pyrkinyt varmistamaan, että kaikki aineistossani olevat lajikkeet ovat Suomessa jalostettuja. Oletukseni perustuu siihen, että Borealin verkkosivuilla lajikkeiden esittelyn yhteydessä lukee, mikä niiden alkuperä on. *Synneva*-rypsin alkuperä on Boreal Kasvinjalostus Oy tunnuksella BOR11055, ja se on lisätty kasvilajikeluetteloon vuonna 2017 (Boreal.fi, Synneva). Jokaisella aineistossani olevalla lajikenimellä on siis oma tunnus, joka kertoo, minkä jalostajan linjastolta lajike on peräisin. Kaikki lajikkeet eivät ole Borealin verkkosivuilla, joten olen etsinyt lajikkeiden tunnuksia myös esimerkiksi Common Catalogesta.

Aineistossani on sekä vanhoja että uusia lajikkeita, mutta ne kaikki ovat viljelyssä 2020-luvulla. Hyvin vanhoilla lajikkeilla linjanumero ei ole *BOR*-alkuinen, vaan esimerkiksi *Sohvi*-herneen linjanumero on Jo 1085, mikä tarkoittaa, että se on jalostettu Maatalouskoelaitoksen Jokioisen kasvinjalostuslaitoksella (Saastamoinen 1992, 1). *Timo*-perunan linjanumero on Hja 6020, koska se on Hankkijan jalostama (Boreal.fi, Timo). Tällaiset lajikenimet ovat kuitenkin osana aineistoani, sillä ne ovat Suomessa jalostettuja, ja Boreal hallinnoi niitä nykyään laitosten yhdistämisen myötä. Jokaisella aineistossani olevalla lajikenimellä on oma tunnus, josta näkee, kenen jalostuslinjastolta lajike on peräisin.

Aineistossani on 11 Plantanovan jalostamaa lajiketta, jotka ovat kaikki ohria: *Huima*, *Uljäs*, *Mainio*, *Jalo*, *Silo*, *Maria*, *Aava*, *Annastina*, *Armas*, *Loisto* ja *Roima*. Plantanovan lajikkeissa Plantanova on hakenut lajikkeet luetteloon ja Juha Uusitalo ylläpitää niitä (ks.

Kasvilajiketiedote 2025:2, 22). En ottanut aineistooni sellaisia lajikkeita, joiden asiamiehenä Boreal tai Plantanova toimii, mutta joita ne eivät ole hakeneet lajikeluetteloon. Tällaisia lajikkeita ovat esimerkiksi *Kontio* ja *Wish*, joista *Kontio* on saksalaisen jalostajan Saatzzucht Bauerin hakema, mutta jonka asiamiehenä Plantanova toimii (Kasvilajiketiedote 2025:2, 9).

Ruokaviraston peltokasvien lajikeluettelossa on lajikkeita, jotka kuulostavat suomalaisilta, mutta jotka ulkomainen jalostaja on tuonut luetteloon. Tällaisia lajikkeita ovat esimerkiksi *Etana* ja *Sibelius* (Kasvilajiketiedote 2025:2, 30–33). *Sibelius* on jalostettu ulkomailla, mutta sen jalostaja on halunnut, että lajikenimi kuulostaisi suomalaiselta ja vetoaisi näin

suomalaisiin (Veteläinen 2024). Vastaavasti Boreal on nimennyt yhden ohransa *Fennicaksi*; lajikenimen haluttiin olevan suomalaisuuteen viittaava, mutta samalla kansainvälisestäikin toimiva (Haikka 2026). Myös timoteilajikkeilla *Rhonialla* ja *Dorothyllä* sekä Baltiaan suunnatulla *Herkules Baltic* -kauralla on kansainväliset lajikenimet, vaikka ne ovat täysin suomalaista käsialaa (Hämäläinen 2019, Farmit.net). Lajikenimen avulla voidaan siis rajata kohderyhmää niin, että lajikenimi vetoaa potentiaaliin ostajiin.

Peltokasvien lajikeluettelossa ja Common Cataloguessa on valtavasti lajikkeita, joista osa on suomenkielisiä tai Suomessa jalostettuja (ks. Kasvilajiketiedote 2025:2 ja Common Catalogue). Tarvitsin aineistolleni selkeän rajauksen, joten valitsin Borealin ja Plantanovan jalostamat lajikkeet selkeyden vuoksi. Ruokaviraston luetteloissa on myös yksittäisiä lajikkeita, joita muun muassa viljelijät ovat tuoneet luetteloon. Tällainen on Maatalousyhtymä Nokan timoteilajike *Nokka* (Kasvilajiketiedote 2025:2, 49). Selkeyden vuoksi rajasin tällaiset lajikenimet pois. Lajikeluetteloissa on myös alkuperäiskasvilajikkeita, joilla on lajikenimet. Olen kuitenkin kiinnostunut jalostajien nimeämistä lajikkeista. Borealilla on paljon lajikkeita, jolloin myös jalostajien on tarvinnut keksiä paljon lajikenimiä, kun taas alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitäjällä on vain pari lajiketta nimettävänä (ks. Kasvilajiketiedote 2025:2, 72).

Rajaus siitä, että tutkin ainoastaan suomalaisten jalostamien lajikkeita ei ole täydellinen, mutta olen pyrkinyt loogisuuteen. Mukana aineistossani on muutamia lajikkeita, joiden tiedän Ruokaviraston kasvilajikeluettelon perusteella olevan yhteistyössä jalostettuja. Nämä lajikkeet ovat *Kuutar CL* ja *Laima*. *Kuutar CL* on kevätrypsi, jonka Huoltovarmuuskeskus on hakenut lajikeluetteloon, mutta Boreal ylläpitää sitä (Kasvilajiketiedote 2025:2). Sen linjanumero on HY 1301 CL (Boreal.fi, Kuutar CL). *Laima* on kevätrypsi, joka on kanadalaissuomalaisen jalostusyhteistyön tulos (Boreal.fi, Laima). Nämä lajikkeet ovat aineistossani, koska niissä on vahva suomalainen edustus.

Lopullinen aineistoni sisältää 201 lajikenimeä. Niistä 11 on Plantanovan jalostamia lajikkeita, ja suurin osa eli 190 on Borealin jalostamia lajikkeita. Plantanovan jalostamien lajikkeiden ottaminen aineistoon ei kasvattanut merkittävästi aineiston kokoa, mutta halusin ottaa aineistooni tämän pienemmän jalostajan lajikkeita. Koen aineistoni olevan eettinen, sillä se on kerätty kokonaan julkisesti saatavilla olevista dokumenteista, jotka sisältävät kasvilajikkeiden nimiä. Ihmiset ovat jalostaneet ja nimenneet aineistoni lajikkeet, mutta aineistoni ei sisällä ihmisiin liittyviä tietoja.

3.2 Aineiston koodaus

Seuraavaksi käyn läpi aineiston koodauksen. Luodonpää-Mannin ja Ojutkankaan (2020, 421) mukaan koodaaminen tarkoittaa sitä, että jokaisesta aineiston esiintymästä etsitään tutkijaa kiinnostavat tiedot. Koodauksen avulla selvitän, millainen prototyyppinen lajikenimi on aineistoni perusteella. Lisäksi se auttaa yleisesti aineiston tarkastelussa; kun etsin lajikenimistä yksilöiviä nimenosia ja selventäviä täydennysosia, on tärkeää tietää, missä lajikenimissä on kaksi osaa ja missä vain yksi. Yksilöivien nimenosien sisältämien etunimien selvittämiseksi on tärkeää tietää, mitkä lajikenimet ovat etunimiä ja leksikaalisen merkityksen selvittämiseksi on tärkeää tietää, mitkä lajikenimet ovat appellatiiveja. Aineiston koodauksesta on siis monenlaista hyötyä.

Olen muodostanut taulukossa 1 olevat, aineistosta selvitettävät ominaisuudet tutkimuskysymyksieni ja kiinnostukseni pohjalta. Jokaisesta esiintymästä kerätään tyypillisesti erilaisia metatietoja, eli tietoa esiintymän alkuperäisestä lähteestä sekä lingvististä tietoa, eli tietoa esimerkiksi esiintymän morfologiasta ja semantiikasta (Luodonpää-Manni ym. 2020, 421). Selvitettävät ominaisuudet yksi ja kaksi antavat metatietoja lajikenimistä, ja loput ominaisuudet antavat aineistostani lingvististä tietoa.

Taulukko 1. Lajikenimistä selvitettävät ominaisuudet koodauksessa

	Selvitettävät ominaisuudet:	Esimerkit:
1	Mitä kasvia lajikenimi edustaa?	Kaura
2	Mikä on lajikkeen jalostaja?	Boreal
3	Onko lajikenimi moniosainen?	Kyllä: <i>Bor Katri</i> Ei: <i>Tuomas</i>
4	Onko lajikenimi myös appellatiivi?	Kyllä: <i>Minttu</i> Ei: <i>Veeti</i>
5	Onko lajikenimessä vierasperäisiä grafeemeja?	Kyllä: <i>Fennica</i> Ei: <i>Briitta</i>
6	Onko lajikenimessä vierassanan tavutyyppejä?	Kyllä: <i>Kruu-nu</i> Ei: <i>Ur-ho</i>
7	Onko lajikenimi etunimi?	Kyllä: <i>Nella</i> Ei: <i>Jyvä</i>
8	Onko lajikenimi suomalaisessa nimipäiväkalenterissa?	Kyllä: <i>Venni</i> Ei: <i>Repekka</i>
9	Onko lajikenimi useammin miehen vai naisen nimi?	Miehen: <i>Timo</i> Naisen: <i>Aava</i> Ei tietoa: <i>Iki</i> Ei etunimi: <i>Jyvä</i>

Vasemmanpuoleisessa sarakkeessa lukee ominaisuus ja oikeanpuoleisessa esimerkki. Kuusi ominaisuuksista on sellaisia, että lajikenimi joko sisältää tarkastelun kohteena olevan piirteen tai sitten ei sisällä. Esimerkiksi lajikenimi *BOR Katri* on moniosainen, mutta lajikenimi *Tuomas* ei ole. Seuraavaksi esittelen ominaisuuksien koodausperiaatteet yksityiskohtaisemmin samassa järjestyksessä kuin ne ovat taulukossa 1. Lajikenimistä

kirjaamani tiedot eivät ole poissulkevia; lajikenimessä voi samaan aikaan ilmetä monia ominaisuuksia. Lajikenimi *Armas* on appellatiivi, etunimi ja Almanakkatoimiston nimikalenterissa.

Selvitän lajikenimeä edustavan kasvin Ruokaviraston lajikeluettelosta. Lajikenimi voi edustaa esimerkiksi kauraa, rypsiä, timoteitä, hernettä tai perunaa. Kasvilajeja on yhteensä 19. Lajikenimen jalostaja on useimmissa tapauksissa Boreal, mutta se voi olla myös Plantanova tai Boreal yhteistyössä Huoltovarmuuskeskuksen tai Parson Seedsin kanssa. Selvitän lajikkeen jalostajan Ruokaviraston lajikeluettelosta tai Borealin verkkosivuilta.

Ne lajikenimet ovat moniosaisia, jotka eivät ole yksisanaisia. Tällaisia ovat esimerkiksi liitteen *BOR* sisältävät nimet, kuten *BOR Katri* sekä muun liitteen sisältävät nimet, kuten *Kuutar CL*. Lajikenimi *Herkules Baltic* on myös moniosainen, mutta se ei sisällä yhtä selkeää liitettä kuin edelliset esimerkit. Moniosaisia eivät ole lajikenimet *Tuomas*, *Popekka* ja *Eleanora*.

On mielekästä selvittää ne lajikenimet, joiden merkitys on myös tai ainoastaan appellatiivinen. Appellatiivien selvittämiseen käytän Kielitoimiston sanakirjaa, joka on suomen yleiskielen sanakirja (KS). Jos lajikenimi ei ole sanakirjassa, sanakirja ilmoittaa, että osumia ei ole. Hakukoneen avulla löytyvät nimet ovat myös appellatiiveja. Toki ne nimet, jotka eivät löytyneet hakukoneesta voivat myös appellatiivistua. Sanakirjan käyttö toimii rajauksena, jolloin appellatiiveiksi kelpaavat vain ne nimet, jotka ovat sanakirjan määritelmän mukaan appellatiiveja. Lajikenimet *Minttu*, *Eversti* ja *Hohto* sisältävät appellatiivisen merkityksen, kun taas lajikenimet *Veeti*, *Silo* ja *Kalevi* eivät sisällä. Kielitoimiston sanakirjan mukaan myös sellaiset lajikenimet kuin *Tuomas* (epäuskoinen ihminen) ja *Viola* (alttoviulu) ovat substantiiveja, joten olen lukenut ne appellatiiveiksi.

Sjöblomin (2006, 103) tapaan pidän vierasperäisinä grafeemeina kirjaimia, ”joita ei käytetä suomen maksimaallisen foneemijärjestelmän äänteiden merkkinä.” Fred Karlssonin (1983, 65–66) mukaan suomen kielen foneemien maksimaaliseen järjestelmään kuuluvat vokaalien lisäksi konsonantit <*p, t, k, s, l, r, m, n, v, j, h, η, d, f, b, g ja š*>. Aineistossani esiintyvät vierasperäiset grafeemit ovat siis <*c*> ja <*w*>. Vierasperäinen grafeemi on esimerkiksi

lajikenimissä *Fennica*, *Wanamo* ja *Camilla*. Vierasperäistä grafeemia ei ole lajikenimissä *Briitta*, *Donna* ja *Fiia*, koska , <d> ja <f> eivät ole vierasperäisiä grafeemeja.⁴

Tavu muodostuu yhdestä tai useammasta foneemista. Se voi sisältää minkä tahansa suomen vokaalin yksinään, yhdessä konsonantin kanssa tai muodostaen vokaalin ja konsonantin jonon. Suomen kielen sanoissa voi olla suomen tavutyyppejä tai vierassanoissa esiintyviä tavutyyppejä. (VISK § 11.) Hyödynnän vierassanan tavutyypin selvittämiseen VISK § 11 *Tavu kielen rakenneyksikkönä ja suomen tavutyyppejä*, jossa luetellaan eri tavutyypit. En ota huomioon lajikenimissä olevia lyhenteitä, esimerkiksi *Kuutar CL* lyhennettä *CL*.

Tarkastan kaikista lajikenimistä jokaisen tavun, sillä sanassa kaikki tavut eivät ole vain joko suomen tavutyypin tai vierassanan tavutyypin mukaisia. Lajikenimessä *Kruu-nu* ensimmäinen tavu sisältää vierassanan tavutyypin, mutta toinen tavu on suomen tavutyypin mukainen (CCVV + CV). Lajikenimessä *Do-ro-thy* taas ensimmäinen ja toinen tavu ovat suomen tavutyypin mukaisia, mutta kolmas tavu sisältää vierassanassa esiintyvän tavutyypin (CV + CV + CCV). Lajikenimessä *Ur-ho* (VC+CV) on taas kaksi tavua, joista kumpikin sisältää suomen tavutyypin mukaisen tavun.

Selvitän Digi- ja väestötietoviraston Etunimihaun⁵ avulla, onko lajikenimi etunimi.

Tutkimukseni konteksti on Suomi ja suomalaiset lajikenimet, joten haluan tietää, ovatko lajikenimien nimet suomalaisten etunimiä. Hyväksyn nimen etunimeksi, jos se löytyy Etunimihausta, kuten lajikenimi *Nella*. Jos etunimeä ei löydy, hakukone ilmoittaa, että väestötietojärjestelmässä ei ole haettua etunimeä. Esimerkiksi lajikenimeä *Jyvä* ei löydy hakukoneesta. *Jyvä* ei siis ole rajaukseni mukaan etunimi. Jos taas etunimi on hyvin harvinainen, mutta se on kuitenkin etunimi, hakukone ei anna tarkkaa määrää nimenkantajista. Tällainen lajikenimi on esimerkiksi *Wappu*. Hyvin harvinaiset nimet olen hyväksynyt etunimeksi. Hain lajikenimet palvelusta niiden täydellisessä muodossa. *Herkules* (*Baltic*) ei ole etunimi, vaikka *Herkules* on, koska lajikenimen *Herkules* kirjoitusasulla ei väestötietojärjestelmästä löydy yhtään nimeä.

Huomionarvoista on, että tarkkuuteeni lajikenimien oikeankirjoitusasun kanssa hakuja tehdessäni vaikuttaa tutkielman tuloksiin; aineiston voisi myös koodata eri kriteerejä

⁴ Tässä tutkielmassa tarkastelen vierasperäisyyksistä vierasperäisiä grafeemeja ja vierassanojen tavutyyppejä. En kuitenkaan tarkastele tai ota kantaa siihen, mikä lajikenimien etymologia on ja mistä kielistä nimet ovat mahdollisesti polveutuneet. Tiedostan kuitenkin, että osa lajikenimistä kuulostaa kotoperäisemmältä kuin toiset.

⁵ <https://nimipalvelu.dvv.fi/etunimihaku>.

noudattaen. Lisäksi se, etten ota lajikenimen, kuten *BOR Katri* liitettä huomioon etunimiä tai muitakaan hakuja tehdessäni vaikuttaa tutkielman tuloksiin. *BOR Katri* on etunimi, vaikka *BOR* ei ole.

Selvitän Yliopiston Almanakkatoimiston Nimipäivähaun ⁶avulla, onko nimi suomalaisessa nimipäiväkalenterissa. Haussa voi valita, minkä tyyppistä nimeä haluaa hakea. Olen kiinnostunut siitä, onko etunimi suomalainen, joten etsin hausta vain suomalaisia etunimiä. Jos nimi ei ole suomalaisessa nimipäiväkalenterissa, hakukone ilmoittaa, että nimeä ei löydy. Jos nimi taas on nimipäiväkalenterissa, hakukone ilmoittaa, että nimi on suomalainen ja sitä vietetään jonain tiettyinä päivinä. Tällä tavalla ilmoitettujen lajikenimien kohdalle olen merkinnyt, että nimellä on oma nimipäivä. Hakukoneesta löytyviä lajikenimiä ovat esimerkiksi *Venni*, *Hertha* ja *Edvin*. Nimipäiväkalenterissa eivät ole lajikenimet *Repekka*, *Apollo* ja *Marble*.

Selvitän myös, onko lajikenimi useammin miehen vai naisen etunimi. Digi- ja väestötietoviraston Nimipalvelu kertoo, kuinka suuri osa tietyn nimen kantajista on miehiä ja naisia. Jos nimiä on alle viidellä henkilöllä, hakukone ei näytä nimien tarkkaa määrää ja sukupuoli jakaumaa henkilöiden yksityisyyden suojaamiseksi (Nimipalvelu, etunimihaku). En ota sukupuoli jakaumassa huomioon muita sukupuoliä, sillä Digi- ja väestötietovirasto kertoo nimistä vain sen, kuinka monta miestä ja naista tiettyä nimeä kantaa. Lajikenimen (*Hankkijan*) *Timo* kohdalla Nimipalvelu antaa tiedon, että nimi on annettu yhteensä yli 60 000 miehelle ja alle 15 naiselle. Tästä päättelen, että nimi on useammin miehen kuin naisen nimi. *Aavan* kohdalla taas nimi on annettu yli 5400 naiselle ja alle 40 miehelle. Nimi on useammin naisen nimi.

Tapauksissa, joissa etunimi löytyy palvelusta, mutta nimeä on mahdollisesti yhtä paljon kummallakin sukupuolella, olen pohtinut erikseen jokaisen nimen kohdalla mahdollista sukupuolta. *Wolmari*, *Wappu* ja *Wanamo* ovat harvinaisia nimiä, joten Etunimihaku ei kerro kantajien sukupuolta nimien vähäisen määrän vuoksi. *Volmari* on kuitenkin Etunimihaun mukaan useammin miehen nimi ja *Vappu* naisen, joten näiden nimien *w*-alkuiset muodot ovat todennäköisesti yleisempiä samalla sukupuolella kuin *v*-alkuisissa muodoissa. Myös etunimet *Brienne* ja *Synneva* ovat Etunimihaun mukaan harvinaisia, eikä palvelu paljasta

⁶ <https://almanakka.helsinki.fi/fi/nimipaivat/nimipaivahaku>.

nimenkantajien sukupuolta. Päättelin nämä nimet kuitenkin enemmän naisten nimiksi, sillä nimistä löytyy enemmän naisille annetut *Brianne* ja *Sunneva* -muodot.

Aineistossani on myös muutamia lajikenimiä, joista ei voinut päätellä sukupuolta laisinkaan. Tällainen nimi on esimerkiksi *Iki*. Nämä nimet ovat omassa ryhmässään. Kyseiset nimet ovat siis tavallaan sukupuolineutraaleja. Tosin kaikki miehen tai naisen nimeksi jaottelemani nimet voivat olla kenen tahansa etunimenä sukupuoleen katsomatta. Osa lajikenimistä ei ole etunimiä ollenkaan, eikä niitä siksi löydy Etunimihausta. Tästä ovat esimerkkinä lajikenimet *Jyvä* ja *Trekker*. Tällaiset lajikenimet eivät siis voi olla naisten tai miesten nimiä, koska ne eivät sisällä Suomessa käytössä olevaa etunimeä.

3.3 Funktionaalis-semanttinen malli ja interpersoonaiset funktiot analyysin välineinä

Sjöblomin (2006, 149) mukaan nimi täytyy pilkkoa osiin, jotta sen rakennetta voidaan tarkastella. Sjöblomin funktionaalis-semanttisen mallin avulla selvitän vastauksen ensimmäiseen tutkimuskysymykseen. En käytä mallia samalla tavalla kuin Sjöblom käyttää, vaan muokkaan sitä hieman: analyysissäni erotan lajikenimistä ainoastaan yksilöiviä nimenosia ja selventäviä täydennysosia, enkä ota huomioon yritysmuodon ilmaisevaa osaa tai liikeidean ilmaisevaa osaa. Tämä johtuu siitä, että tarkastelemani nimet eivät ole yritysnimiä tai muodostu yritysnimien tavoin, joten niistä ei ole erotettavissa näitä osia.

Yksilöivä nimenosa yritysnimessä voi olla henkilönnimi, paikannimi, muu erisnimi, leksikaalista merkitystä kantava ilmaus, tekosana tai kirjainlyhenne tai numero (Sjöblom 2006, 166-185). Analyysissäni tarkastelen yksilöivistä nimenosista etunimiä, paikannimiä ja leksikaalista merkitystä kantavia ilmaisuja. En siis ota huomioon muita erisnimiä tai tekosanoja, koska muiden erisnimien ja tekosanojen hahmottaminen lajikenimistä muodostui liian monimutkaiseksi. Kirjainlyhenteitä ja numeroita voi olla selventävissä täydennysosissa, mutta yksilöivistä nimenosista en niitä tarkastele.

Monet lajikenimistä tarkoittavat lajikenimen ja mahdollisen etunimen ohella jotakin muutakin *propria*; lajikenimi *Peppi* on korkeakoulupalveluiden työpöytä ja tietojärjestelmä (*Peppi-opintotietojärjestelmä*). Todennäköisesti kaikista lajikenimistä paljastuisi syvällisellä tutkimisella muu *propria* lajikenimen lisäksi. Muiden erisnimien tarkasteleminen onkin loogista Sjöblomin (2006) tutkimuksessa, jossa tutkitaan yritysten nimiä. Tekosanaa taas ei ole muodostettu johtamalla, yhdistämällä tai lainaamalla; se on seipitetty mielivaltaisesti

(Sjöblom 2006, 181). Tekosanojen tutkiminen aineistoni avulla ei ole oleellista, koska niiden osuus on niin minimaalinen. Tämäkin tekemäni rajausta vaikuttaa siihen, millainen kuva aineistosta muodostuu; mitä enemmän eri asioita lajikenimistä tutkailee, sitä monipuolisempi kuva niistä muodostuu. Aineistostani muodostuu erilainen kuva tekemieni rajausten vuoksi. Toisaalta on hyvä huomioida, että kaikki mahdolliset tarkasteltavat piirteet eivät ole oleellisia kaikkien aineistojen tarkastelun kannalta.

Yksilöivä nimenosa tarvitaan yritysnimiin erottamaan se toisista yritysnimistä (Sjöblom 2006, 166). Samalla periaatteella lajikenimissä yksilöivä nimenosa on se osa, joka erottaa lajikenimen toisesta lajikenimestä. Jos lajikenimessä on kaksi osaa, yksilöivä nimenosa on lähes aina jälkimmäinen. Lajikenimessä *Hankkijan Tanu* yksilöivä nimenosa on *Tanu* ja selventävä täydennysosa *Hankkijan*. *Hankkijan Tanu* ja *Hankkijan Timo* eroavat toisistaan yksilöivän nimenosan avulla, joka on tässä tapauksessa jälkimmäinen osa lajikenimestä. Samoin kuin *BOR Leena* ja *BOR Vuokko* eroavat toisistaan yksilöivän nimenosan avulla. *Hankkijan* ja *BOR* ovat lajikenimen selventäviä täydennysosia. Ilman selventävää täydennysosaa yritysnimi on yksilöivä, mutta se antaa lisäinformaatiota esimerkiksi kertomalla yrityksen omistajan nimen tai kotipaikan (Sjöblom 2006, 187). Selventävät täydennysosat eivät lajikenimissäkään ole pakollisia, koska *Tanu*, *Timo*, *Leena* ja *Vuokko* eroavat toisistaan lajikeniminä ilman selventävää täydennysosaakin.

Käytän kaikkia samoja interpersoonaisia funktioita kuin Sjöblom, joiden avulla vastaan toiseen tutkimuskysymykseen. Nämä funktiot ovat informatiivisuus, houkuttelevuus, käytännöllisyys, integroivuus ja individualisoivuus (Sjöblom 2006, 232–239). Informatiivinen yritysnimi kertoo jotain oleellista yrityksestä, esimerkiksi yrityksen omistajan, yrityksen sijaintiin liittyvän tiedon, tietoa yrityksen toimialasta tai yrityksen omistussuhteista (mt., 232). Informatiivinen lajikenimi kertoo myös jotain oleellista tietoa, kuten jalostajan nimen, jalostuspaikan tai jotain lajikkeen viljelystä. Etunimet lajikeniminä eivät ole informoivia, koska ne eivät paljasta lajikkeesta mitään. Toisaalta myöskään positiiviseksi mielletävät adjektiivit eivät ole informoivia vaan enemmänkin houkuttelevia.

Houkutteleva yritysnimi on sellainen, johon asiakas liittyy positiivisia konnotaatioita; yritys on helposti lähestyttävä, asiantunteva ja palveleva (Sjöblom 2006, 234–235). Lajikenimet, jotka sisältävät etunimen, joka on samalla positiivinen adjektiivi, ovat houkuttelevia lajikenimiä. *Uljas* on siis houkutteleva lajikenimi. Kuitenkaan pelkän etunimen sisältävät lajikenimet eivät voi olla houkuttelevia, koska en voi objektiivisesti tulkita niiden

houkuttelevuutta. Pyhälahden (2008) mukaan kauniina pidetään yleensä sellaisia sanoja, joissa yhdistyvät kaunis merkitys ja kauniit äänneet. Houkutteleva lajikenimi kertoo jotain hyvää lajikkeesta, kenties positiiviseksi mielletävän appellatiivin muodossa. Toisaalta taas suomalaisuuteen liittyvät lajikenimet voivat olla houkuttelevia, koska lajikkeita viljellään Suomessa. Houkuttelevuuden arviointi on kuitenkin vaikeaa, koska jokaisella ihmisellä on omat subjektiiviset kokemuksensa nimen sisältävistä ilmauksista (Sjöblom 2006, 234–235). Houkuttelevuuden rajanvedon tekeminen on huomattavasti haastavampaa kuin esimerkiksi informatiivisen lajikenimen tunnistaminen juuri tästä syystä.

Käytännöllinen yritysnimi erottaa yrityksen muista saman alan yrityksistä, se on helppo ääntää ja taivuttaa, nimen alkukirjain sijoittuu aakkosten alkupäähän tai yleisesti samaan kohtaan aakkosissa kuin kilpailevien yritysten nimet ja se voi sisältää kirjainlyhenteitä (Sjöblom 2006, 236–237). Käytännöllisen lajikenimen ajattelen olevan hieman erilainen: se on suhteellisen lyhyt, kokonaisuudessaan 10 grafeemia tai alle. Lyhyempi lajikenimi on näppärämpi käytössä; se on helpompi muistaa ja se vie vähemmän tilaa lajikeluetteloissa ja siementen myyjien verkkosivuilla. Ruokaviraston lajikeluettelossa pitkät lajikenimet on kirjoitettu kahdelle eri riville, kun lyhyille nimille riittää yksi rivi. 15 grafeemia sisältävä *Herkules Baltic* on kirjoitettu kahdelle riville (Lajiketiedote 2025:2, 9). Ruokaviraston lajikeluettelossa lajikenimet ovat aakkosjärjestyksessä, mutta en ajattele tämän vaikuttavan nimen käytännöllisyyteen.

Käytännöllinen lajikenimi on myös sellainen, jolla on vain yksi tyypillinen kirjoitusasu. *Wanamo* ei ole käytännöllinen lajikenimi, koska se voidaan ääntämyksen perusteella kirjoittaa sekä *Wanamo* että *Vanamo*. *Eevert* ja *Iris* eivät myöskään ole käytännöllisiä, koska ne voidaan kirjoittaa ensitavussa pitkällä tai lyhyellä vokaalilla. Lajikenimen kuulija ei siis välttämättä ymmärrä nimen kuullessaan, miten se kirjoitetaan. Myös vierasperäiset grafeemit <w> ja <c> tekevät lajikenimestä epäkäytännöllisen, koska nimen ääntöasun perusteella ei voi tietää sen tarkkaa kirjoitusasua. Ne lajikenimet ovat selvästi käytännöllisiä, jotka ovat lyhyitä ja joilla on yksi selkeä kirjoitusasu. Käytännöllisiä lajikenimiä ovat siis *BOR Reino*, *Erkki* ja *Kerttu*. Sjöblomin jaottelun mukaan ajattelen, että lyhenteet ovat käytännöllisiä, koska ne ovat käytössä taloudellisia ja niiden avulla on helppo hahmottaa alkuperäinen ilmaus (Sjöblom 2006, 237).

Yritysnimen funktio on integroiva, kun nimi osoittaa yrityksen yhteyttä kulttuuriin tai maantieteelliseen alueeseen (Sjöblom 2006, 237). Lajikenimellä on integroiva funktio, jos se

viittaa alueeseen, jossa se on jalostettu tai suomalaiseen kulttuuriin. Tässä tapauksessa ne lajikenimet, jotka sisältävät etuliitteen *BOR* ovat myös integroivia, koska liite kertoo suomalaisesta jalostustyöstä ja suomalaiset viljelijät voivat tunnistaa Borealin jalostamat lajikkeet liitteen avulla.

Suoraan suomalaisiin perinteisiin tai kulttuuriin viittaavilla lajikenimillä on myös integroiva funktio. Integroivuuden arviointi voi olla vaikeaa, koska tavallaan selvästi suomenkieliset sanat, jotka eivät viittaa suomalaiseen kulttuuriin voivat olla myös integroivia. Lajikenimi *Jyvä* on selkeästi suomea, mutta se ei integroi itseään suoraan suomalaiseen kulttuuriin. Tämänkin funktion kohdalla oma tapani hahmottaa funktio vaikuttaa analyysiin, sillä integroivuudenkin voi ajatella näkyvän lajikenimissä monella eri tavalla. Tyypilliset suomalaiset etunimet voivat myös olla integroivia, mutta itse ajattelen integroivan funktion toteutuvan kirjaimellisemmin. Suomalaisiin perinteisiin ja kulttuuriin viittaava lajikenimi on esimerkiksi *Sampo*.

Henkilönnimillä on vahvasti individualisoiva funktio (Sjöblom 2006, 239). Lajikenimi on individualisoiva, jos se sisältää etunimen. Ne lajikenimet, jotka ovat Digi- ja väestötietoviraston Etunimihaun mukaan etunimiä sisältävät siis individualisoivan funktion. Sjöblom (2006, 239) kiteyttää ” Se [nimi] ei ennusta eikä määrää yksilön persoonallisuutta, mutta se on persoonallisuuden symboli”. Individualisoivan funktion arvioiminen on helpompaa kuin muiden funktioiden, koska individualisoivuus määräytyy sen mukaan, onko lajikenimi etunimi vai ei. Funktion rajausta on siis selkeä.

4 Aineiston analyysi

4.1 Määrällinen yleiskuva aineistosta

Aloitin analyysin tekemällä määrällisen kokonaiskatsauksen aineistooni. Taulukossa 2 on koodauksen kokonaiskatsaus. Vasemmalla lukee aineistosta selvitetty ominaisuudet ja oikealla keskeisimmät havainnot eri ominaisuuksien esiintymisestä.

Taulukko 2. Koodauksen kokonaiskatsaus

	Selvitettävät ominaisuudet:	Vastausten koonti:
1	Mitä kasvia lajikenimi edustaa?	Lajikenimi voi edustaa 19 eri kasvilajia.
2	Mikä on lajikkeen jalostaja?	Se on pääsääntöisesti Boreal tai Plantanova.
3	Onko lajikenimi moniosainen?	Kyllä: 17 nimeä Ei: 184 nimeä
4	Onko lajikenimi myös appellatiivi?	Kyllä: 70 nimeä Ei: 131 nimeä
5	Onko lajikenimessä vierasperäisiä grafeemeja?	Kyllä: 10 nimeä Ei: 191 nimeä
6	Onko lajikenimessä vierassanan tavutyyppejä?	Kyllä: 12 nimeä Ei: 189 nimeä
7	Onko lajikenimi etunimi?	Kyllä: 173 nimeä Ei: 28 nimeä
8	Onko lajikenimi suomalaisessa nimipäiväkalenterissa?	Kyllä: 112 nimeä Ei: 89 nimeä
9	Onko lajikenimi useammin miehen vai naisen nimi?	83 miehen, 85 naisen, 28 ei ole etunimi ja 5 ei tietoa

Pääsääntöisesti lajikenimet ovat jakautuneet vastauksissa vahvasti. Harva lajikenimi on moniosainen, sisältää vierasperäisyyksiä tai ei sisällä etunimeä. Vierasperäisten grafeemien ja vierassanan tavutyyppeiden määrä on niukka, mikä saattaa kertoa halusta saada lajikenimet vaikuttamaan kotoperäisiltä. Näiden ominaisuuksien perusteella lajikenimet ovat suhteellisen koherentti joukko, jossa tietyt ominaisuudet ovat vähäisiä. Tämä saattaa kertoa siitä, että lajikenimiä annetaan Suomessa tietynlaista, todennäköisesti tiedostamatonta muuttia noudattaen. Yksikään ominaisuus ei ole kuitenkaan sellainen, ettei yksikään lajikenimi toteuttaisi sitä, mikä taas kertoo jonkinlaisesta vaihtelusta eri ominaisuuksien välillä.

Tasaisemmin lajikenimet jakautuvat nimipäiväkalenterissa esiintymistä, appellatiiveja ja sukupuolijakoa käsittelevissä ominaisuuksissa. Appellatiivien määrä on yllättävän suuri suhteessa etunimien määrään. Tämä kertoo siitä, että osa etunimistä on sellaisia, joilla on appellatiivinen merkitys. Suurin osa etunimistä on nimipäiväkalenterissa. Nimet pääsevät nimipäiväkalenteriin pääasiassa yleisyyden perusteella, eli nimen täytyy olla ensimmäisenä etunimenä yli 500 suomenkielisellä nimenkantajalla (Saarelma-Paukkala,

Almanakkatoimisto). Tämä osoittaa, että lajikenimissä on paljon yleisiä suomalaisia etunimiä. Tosin jos otetaan huomioon pelkästään lajikenimissä esiintyvät etunimet, joita on 173 kappaletta, näistä noin yksi kolmasosa eli 61 lajikenimeä ei ole nimipäiväkalenterissa.

Kuten aiemminkin todettu, suurin osa aineistosta on Borealin jalostamia kasveja. Täysin Borealin jalostamia lajikkeita on 188 kappaletta, Plantanovan 11 ja erikoistapauksia kaksi: *Kuutar CL* on jalostettu Borealin ja Huoltovarmuuskeskuksen yhteistyössä ja *Laima* Borealin ja Parsons Seedsin yhteistyössä. Nämä määrät johtuvat rajauksestani valita tietyiltä jalostajilta tietty määrä lajikkeita.

Taulukko 3 kuvaa aineistoni 201 kasvilajikkeen jakautumista eri kasvilajeihin, eli se on tarkempi katsaus ensimmäiseen tarkastelemaani ominaisuuteen. Kasvilajeja on yhteensä 19. Lajikenimet jakautuvat hyvin epätasaisesti eri kasvilajeille.

Taulukko 3. Luettelo siitä, montako lajikenimeä aineistossa on kustakin kasvilajista.

Mitä kasvia lajikenimi edustaa?	
1. Ohra, 59 lajikenimeä	11. Puna-apila, 4 lajikenimeä
2. Kaura, 34 lajikenimeä	12. Ruis, 2 lajikenimeä
3. Vehnä, 26 lajikenimeä	13. Rapsi, 2 lajikenimeä
4. Timotei, 15 lajikenimeä	14. Pellava, 2 lajikenimeä
5. Herne, 12 lajikenimeä	15. Punanata, 1 lajikenimi
6. Rypsi, 11 lajikenimeä	16. Rehukattara, 1 lajikenimi
7. Nurminata, 10 lajikenimeä	17. Ruistankio, 1 lajikenimi
8. Peruna, 9 lajikenimeä	18. Englanninraiheinä, 1 lajikenimi
9. Härkäpapu, 6 lajikenimeä	19. Tunturinurmikka, 1 lajikenimi
10. Ruokonata, 4 lajikenimeä	

Aineistoni kasvilajien määrä kertoo, että Suomessa jalostetaan paljon erilaisia lajeja. Kasvinjalostus ei siis ole rajoittunut vain tunnetuimpiin ja yleisimpiin lajeihin, vaan myös harvinaisemmista lajeista on mahdollista viljellä Suomessa jalostettua lajiketta. Eniten lajikkeita aineistossani on ohralla, kauralla ja vehnällä. Erityisesti ohra erottuu muiden lajien määrästä, sillä on jopa 59 lajikenimeä aineistossani.

Paljon lajikkeita ja tätä kautta lajikenimiä sisältävät kasvilajit ovat myös Suomessa paljon viljeltyjä: vuonna 2025 ohraa viljeltiin 369000 hehtaaria, kauraa 320000 hehtaaria ja vehnää yhteensä 235000 hehtaaria. Vertailuksi rypsiä viljeltiin 46000 hehtaaria, ruista 21000

hehtaaria ja härkäpapua 6000 hehtaaria. (Luke.fi, Maatalousmaa 2025 ennakko.) Lajikienimien määrät korreloivat siis lajin viljelysuosion kanssa ainakin suosituimpien lajien kohdalla.

4.2 Lajikienimien semanttinen analyysi

4.2.1 Yksilöivät nimenosat

Aloitin analyysini tarkastelemalla lajikenimiä semanttisesta näkökulmasta ja erottamalla nimenosat toisistaan. Ensin käsittelemän yksilöiviä nimenosia ja sitten selventäviä täydennysosia. Tarkastelen yksilöivistä nimenosista henkilönnimiä eli etunimiä, paikannimiä ja leksikaalista merkitystä kantavia ilmaisuja. Yksilöiviä nimenosia tarkastellessa kaikki lajikenimet ovat mukana, koska kaikissa lajikenimissä on yksilöivä osa. Selventäviä täydennysosia tarkastellessa mukana ovat vain moniosaiset eli täydennysosan sisältävät lajikenimet.

Aineistossani on 201 lajikenimeä, joista 184 on yksiosaisia ja 17 moniosaisia. Yhdessäkään lajikenimessä ei ole enempää kuin kaksi osaa, mikä saattaa johtua siitä, että lyhyemmät lajikenimet ovat helpompia muistaa ja käyttää kuin pitkät. Lisäksi CPVO analysoi lajikenimistä niiden kaikki sanat, jotka ovat jotain Euroopan virallista kieltä (CPVO 2021, 3–4), mikä saattaa vaikeuttaa moniosaisien lajikenimien hyväksyntää. Lajikenimet ovat siis lähes aina yksiosaisia aineistoni perusteella.

Lajikenimiä, jotka sisältävät etunimen on 173 kappaletta. Vain 28 lajikenimessä ei ole etunimeä. Yritysnimen yksilöivän osan henkilönnimi viittaa useimmiten yrityksen omistajaan tai omistajiin (Sjöblom 2006, 166). Henkilönnimi lajikenimessä ei viittaa lajikkeen omistajiin, vaan sen avulla lajike tunnustetaan ja erotetaan muista lajikkeista (CPVO 2021, 16).

Aineistossa esiintyviä etunimiä ovat esimerkiksi *Iina*, *Roope*, *Tenho*, *Elmeri* ja *Donna*.

Taulukosta 4 voi tarkastella, miten miesten ja naisten etunimet jakautuvat lajikenimissä.

Miesten etunimiä ovat esimerkiksi *Tuukka*, *Aarre*, *Tomppa*, *Altti* ja *Edvin*. Naisten etunimiä ovat esimerkiksi *Suvi*, *Sofiina*, *Noora*, *Heljä* ja *Meeri*. Lajikenimet, joista ei löytynyt tarkkaa tietoa, ovatko ne enemmän miehen vai naisen nimiä ovat *Mahti*, *Iki*, *Vire*, *Silo* ja *Hohto*.

Lajikenimiä, jotka eivät ole ollenkaan etunimiä ovat esimerkiksi *Eversti*, *Vipekka*, *Herttua*, *Marble* ja *Riihi*.

Taulukko 4. Lajikenimien kokonaismäärä jaettuna miesten ja naisten nimiin, lajikenimiin, joista ei löytynyt tätä tietoa sekä lajikenimiin, jotka eivät ole ollenkaan etunimiä.

Miehen vai naisen nimi?	Lukumäärä
Miehen	83 lajikenimeä
Naisen	85 lajikenimeä
Ei tietoa	5 lajikenimeä
Ei etunimi	28 lajikenimeä

Aineistossa on seitsemän lajikenimeä, jotka vaikuttavat selvästi viittaavan tiettyyn paikkaan. Monet lajikenimistä voivat olla myös paikannimiä, esimerkiksi *Kaarle* on pelto Pyhäjoella ja kylä Perttelissä (Nimiarkisto, Kaarle). Tavallaan *Kaarle* on siis myös paikannimi, mutta se on merkitykseltään enemmän etunimi, koska *Kaarle*-nimistä tunnettua paikkaa ei ole.

Yksilöivän osan paikannimeen viittaavat lajikenimet ovat *Tammisto II*, *Jokioinen*, *Suomi*, *Halti*, *Kontu* ja *Riihi*. Jalostustoiminnan alkutaipaleella lajikkeet nimettiin usein tilan eli paikan mukaan (Taulo 2004, 11). Timotei *Tammisto II* nimeäminen liittyy mahdollisesti siihen, että Hankkijalla on ollut kasvinjalostuslaitos Tammistossa (Taulo 2004, 20).

Jokioisissa taas on sijainnut Valtion maatalouslaitoksen kasvinjalostusosasto ja nykyään siellä sijaitsee Boreal Kasvinjalostus Oy (Boreal.fi, Yhteystiedot). Puna-apila *Jokioinen* on siis todennäköisesti saanut nimensä tämän jalostustoiminnan kannalta merkityksellisen paikan mukaan. *Suomi*-kaura viittaa appellatiivina suomen kieleen tai Suomeen paikkana. *Halti* taas on tunturi Suomen ja Norjan rajalla. Myös *Saana* on myös aineistoni lajikenimi ja tunturin nimi, mutta samalla etunimi. Lajikenimien etunimipainotteisuuden vuoksi ajattelen *Saanan* enemmän naisen nimenä. *Herkules Baltic* viittaa myös paikkaan, mutta paikannimeen viitataan täydennysosassa *Baltic* yksilöivän nimenosan *Herkules* sijaan.

Yritysnimet voivat rakentua myös sanoista, joilla on suora leksikaalinen merkitys. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi appellatiivit, adjektiivit ja verbit. (Sjöblom 2006, 174.) Leksikaalinen merkitys on aineistossani 70 lajikenimellä. Selvitin Kielitoimiston Sanakirjan (KS) avulla, mihin sanaluokkaan leksikaalista merkitystä kantavat ilmaisut kuuluvat. On tärkeää huomata, että en ota lajikkeiden suomennoksia huomioon, vaan käsittelen lajikenimiä sellaisenaan: lajikenimi *Marble* on propri, eikä suomennoksen mukainen substantiivi *marmori*. Jos lajikenimi olisi siis *Marmori*, sillä olisi appellatiivinen merkitys. Toisaalta jos lajikenimen osaa kääntää suomeksi, on sen merkitys vaikea häivyttää. *Harbinger* on myös suomeksi käännettynä substantiivi *airut*, mutta sen merkitys on tuskin yhtä monelle tuttu kuin *Marblen*.

Ylipäättään selvästi englanninkielisiä appellatiiveja, jotka eivät ole etunimiä, aineistossani on kuusi kappaletta: *Harbinger*, *Trekker*, *Polartop*, *Marble*, *Rambler* ja *Herkules Balticin* täydennysosa *Baltic*.

Leksikaalista merkitystä kantavista lajikenimistä 55 on substantiiveja. Tällaisia ovat esimerkiksi *Eversti*, *Minttu*, *Apollo*, *Hilkka* ja *Riihi*. Kahdeksassa lajikenimessä on adjektiivi. Tällaisia ovat esimerkiksi *Oiva*, *Mainio* ja *Roima*. Jotkut lajikenimet voivat toimia substantiivina tai adjektiivina käyttökontekstin mukaan. Tällaisia lajikenimiä ovat esimerkiksi *Aava* ja *Armas*. *Aava* substantiivina tarkoittaa ulappaa tai lakeutta ja adjektiivina avointa tai aukeaa (KS). Huomionarvoista on se, että leksikaalista merkitystä kantavista lajikenimistä vain 12 on sellaisia, jotka eivät ole samalla etunimiä. Etunimien suuri määrä näkyy siis myös tässä ryhmässä.

Neljässä lajikenimessä on sellainen substantiivi tai adjektiivi, joka voi toimia alkuosana tai jälkiosana toisessa sanassa: *Lempi*, *Jymy*, *Loisto* ja *Jussi*. *Lempi* toimii yhdyssanojen alkuosana kuvaamaan suosikkiasiaa, kuten *lempiväriä*, ja *Jussi* toimii yhdyssanojen jälkiosana, kuten substantiiveissa *pupujussi* ja *maajussi* (KS). Lajikenimi *Iki* taas ei ole substantiivi tai adjektiivi, vaan ainoastaan yhdyssanojen taipumaton alkuosa sekä substantiiveissa että adjektiiveissa. Tällaisia yhdyssanoja ovat esimerkiksi *ikimetsä*, *ikinuori* ja *iki-ihana*. (KS.) Leksikaaliset merkitykset lajikenimissä ovat kiinnostavia, koska nimellä on joka tapauksessa merkitys, vaikka siihen ei liittyisi lajikenimen kuulevan henkilön omia konnotaatioita. Tai jos konnotaatioita ja metaforisia merkityksiä liittyy nimeen, sillä on silti myös sanakirjasta tuleva merkitys.

4.2.2 Selventävät täydennysosat

Selventäviä täydennysosia on vain niissä aineistoni lajikenimissä, jotka ovat moniosaisia. 17 lajikenimessä on selventävä täydennysosa. Nämä lajikenimet ovat: *BOR Katri*, *BOR Reino*, *BOR Veera*, *BOR Leena*, *BOR Helga*, *BOR Leivo*, *BOR Vuokko*, *BOR Kieku*, *BOR Rasmus*, *BOR Reima*, *BOR Veikko*, *Hankkijan Tanu*, *Hankkijan Timo*, *Hankkijan Pokko*, *Herkules Baltic*, *Kuutar CL* ja *Tammisto II*. Sjöblom (2006, 183) tarkastelee yksilöivistä nimenosista kirjainlyhenteen tai numeron sisältäviä nimiä, mutta aineistossani niitä on ainoastaan selventävissä täydennysosissa: *BOR*-alkuiset nimet ja *Kuutar CL* sisältävät kirjainlyhenteen ja *Tammisto II* roomalaisen numeron kaksi.

Selventävän täydennysosan sisältävistä nimistä vain kolmessa selventävä täydennysosa tulee yksilöivän nimenosan jälkeen: *Herkules Baltic*, *Kuutar CL* ja *Tammisto II*. Kaikissa muissa selventävä osa on ennen yksilöivää osaa. Tämä on todennäköisesti vain vakiintunut käytäntö, jossa halutaan esimerkiksi korostaa jalostajaa. Lajikenimet *Hankkijan Timo*, *Hankkijan Tanu* ja *Hankkijan Pokko* eivät edes toimisi samalla tavalla nimenosat käännettynä, sillä *Timo Hankkija* kertoo kyllä jalostajan, mutta ei osoita yhtä vahvasti jalostajan toimijuutta ja omistajuutta kuin genetiivimuotoinen *Hankkijan*.

11 lajikenimistä on etuliitteenä *BOR*, joka kertoo lajikkeen olevan Borealin jalostama. Borealin asiantuntijan Hanna Haikan (2026) mukaan etuliite *BOR* on lisätty lajikenimien eteen vuodesta 2025 lähtien, jotta Borealin jalostamat lajikkeet erottuisivat ulkomaisten jalostajien lajikkeista. Myös tulevissa uusissa lajikkeissa tulee olemaan etuliite *BOR*. (Haikka 2026.) Tästä syystä vain uusimmassa (2025) Ruokaviraston lajikeluettelossa on *BOR*-alkuisia lajikkeita. Vaikka Borealin lajikenimessä ei ole liitettä, se saatetaan silti kirjoittaa lajikkeen jalostajan tunnistamiseksi. Näin on esimerkiksi siemeniä myyvän Tilasiemenen sivuilla, joilla myydään lajikkeita, kuten *Taika BOR*, *Inka BOR* ja *Luukas BOR* (Tilasiemenen.fi, Kauran siemen). Niissä oleva liite ei kuulu lajikenimeen, vaan kertoo verkkosivulla jalostajan, jolloin sitä ei lue Ruokaviraston lajikeluetteloissa.

Selventävien täydennysosien käyttö jalostajan nimeämiseen ei ole vain Borealin käytäntö, vaan Ruokaviraston lajikeluettelossa monilla lajikkeilla on samankaltaisia liitteitä: *KWS Hobbs* on *KWS Lochowin* jalostama, *WPB Amadé* on *Wiersum Plantbreedingin* jalostama ja *NOS Keira* on *Nordic Seedin* jalostama (Kasvilajiketiedote 2025:2, 16–22). *BOR*-liitteessä on siis sama muotti kuin ulkomaallakin jalostetuissa lajikkeissa, jotka kertovat jalostajan. Täydennysosat *BOR* ja *Hankkijan* siis kertovat, kuka lajikkeen on jalostanut.

Lyhenne *CL* tarkoittaa *Clearfield*-viljelyä, jossa rikkakasvien torjuntaa voi harjoittaa ilman viljelykasvin kärsimistä (Boreal.fi, *Kuutar CL*). Lyhenne kertoo siis lisätietoa kasvilajikkeen viljelystä. *Herkules Baltic* -nimestä yksilöivän nimenosan ja selventävän täydennysosan erottaminen ei ole yhtä helppoa kuin muista lajikenimistä, koska kumpikaan osa lajikenimestä ei ole selkeästi liite. Ajattelen kuitenkin *Herkules*-osan olevan yksilöivä osa ja *Balticin* täydennysosa, koska lajike on suunnattu viljeltäväksi erityisesti Baltiassa (Hämäläinen, 2019 *Farmit.net*). *Baltic* siis kertoo, mihin kyseinen lajike on suunnattu viljeltäväksi.

Oletan, että *Tammisto II* on jonkinlainen muunnos *timoteistä*, jonka lajikenimi olisi *Tammisto I*. Tämä on kuitenkin vain oletus, koska en löytänyt lajiketta nimeltä *Tammisto I*. *Tammisto*

on se paikka, johon Hankkija siirsi jalostuslaitoksensa 1913 (Taulo 2004, 20). Monet lajikkeet ovat peräisin Tammistosta, joten olisi kiinnostavaa tietää, miksi juuri kyseinen lajike on saanut jalostuspaikkansa mukaisen nimen. Täydennysosa siis kertoo jonkin nimensä mukaisesti täydentävän tiedon lajikkeesta: mikä yritys lajikkeen on jalostanut, jonkin sen ominaisuuden tai kuinka mones se on laatuaan.

4.3 Lajikienimien funktiot

4.3.1 Informatiivisuus

Informoiva lajikenimi kertoo jotakin oleellista tietoa lajikkeesta. Aineistossani informatiivisia lajikenimiä on yhteensä 20, joista 17 sisältää täydennysosan. Selvästi informatiivisia lajikenimiä ovat siis kaikki täydennysosan sisältävät lajikenimet sekä *Halti*, *Jokioinen* ja *Suomi*. Toisaalta näiden lajikkeiden informatiivisuuden aste vaihtelee, eli kaikki eivät ole yhtä informoivia. Käsittelen tässä luvussa myös lajikenimiä, jotka ovat hieman informoivia, mutta joita en laske selkeästi informoiviksi.

Osa lajikenimistä paljastaa niiden jalostajan. *BOR*-liitteen sisältävät lajikenimet ovat informoivia, koska liite kertoo, että lajike on Borealin jalostama. Informoivia ovat siis esimerkiksi *BOR Katri*, *BOR Reima* ja *BOR Veikko*. Samoin Hankkijan aikoinaan jalostamat *Hankkijan Tanu*, *Hankkijan Timo* ja *Hankkijan Pokko* kertovat, kenen jalostuslaitokselta ne ovat peräisin. *BOR*-liitteen avulla erotutaan ulkomaisten jalostajien lajikkeista (Haikka 2026), joten lajikenimi informoi ostajalle tai myyjälle jalostajan jo ennen asian varmistamista muualta.

Hankkijan Tanu, *Timo* ja *Pokko* vievät niminä menneisyyteen, sillä Hankkijalla ei enää ole kasvinjalostuslaitosta. Lajikenimet *Tammisto II* ja *Jokioinen* kertovat myös mahdollisesti niiden jalostuspaikasta, sillä kummassakin näistä paikoista on ollut kasvinjalostuslaitos (Taulo 2004, 20). Siemenen ostajan kannalta on todennäköisemmin tärkeämpää tietää lajikkeen jalostaja lajikenimestä kuin lajikkeen mahdollinen jalostuspaikka. Jalostuspaikan sisältävät lajikenimet ovat kuitenkin informatiivisempia kuin esimerkiksi pelkän etunimen sisältävät lajikenimet. *Hankkijan Tanussa*, *Hankkijan Timossa*, *Hankkijan Pokossa*, *Tammistossa* ja *Jokioisissa* on historian havinaa, mikä toisaalta voi olla funktiona myös houkutteleva.

Jotkut lajikenimet saattavat olla informatiivisia, jos ulkomainen viljelijä tarkastelee Common Catalogueta. Lajikenimi *Suomi* viittaa joko suomen kieleen tai Suomeen maana, mikä kertoo

jalostajasta ja lajikkeen lähtömaasta. Lajikenenimet *Sisu*, *Fennica*, *Sampo* ja *Louhi* saatetaan yhdistää suomalaisuuteen ja Suomeen, mutta ne eivät sinänsä kerro mitään lajikkeesta. Tavallaan kaikki suomenkieliset lajikenimet toteuttavat informatiivista funktiota, koska ne yhdistyvät Suomeen kielen kautta. Toisaalta tämäntyyppisiä lajikenimiä annetaan myös ulkomailla, jotta nimi kuulostaisi suomalaiselta (Veteläinen 2024). Lajikenimessä *Herkules Baltic* informatiivinen osuus on selventävä täydennysosa *Baltic*, joka kertoo mahdollisesti siitä, että lajike on suunnattu viljeltäväksi Baltian maissa (Hämäläinen 2019, Farmit.net). Toisaalta lajikenimen kuulija voi myös luulla, että lajike on jalostettu nimensä perusteella Baltiassa. Lajikenimen informatiivinen funktio voi siis aiheuttaa hämmennystä, jos sitä ei ymmärretä oikein.

Halti on lajikenimenä tunturinurmikalle, minkä vuoksi lajikenimi on informoiva. Se on nimenä osuva, koska *Halti* on tunturi. Luonnossa tunturinurmikka kasvaa erityisesti Käsivarren Lapissa ja Pohjois-Lapissa (Laji.fi, Tunturinurmikka). *Kuutar CL* on myös informoiva, koska lyhenne *CL* tarkoittaa Clearfield-viljelyä (Boreal esite, Kuutar CL). Hämäläisen (2019, Farmit.net) mukaan *Synthia* ja *Synneva* viittaavat *Syn*-alkunsa kanssa synteettiseen lajikkeen valmistustapaan. Nimet eivät tosin ole kovinkaan informoivia, koska *Syn*-alku ei erotu muusta nimestä. *Halti* viittaa suoraan lajin kasvupaikkaan ja *Kuutar CL* antaa jo nimessä tiedon lajikkeen käytöstä. Toisaalta lyhenne pitää ymmärtää ilman selvitystä, jotta lajikenimen informatiivinen funktio toteutuu. Lyhenne *BOR* avautuu todennäköisemmin lajikenimien kanssa tekemisissä olevalle henkilölle lyhenteeseen *CL* verrattuna.

Jotkut lajikenimet saattavat olla informoivia, jos henkilö vaikkapa viljelee usein tiettyjä peltokasveja. Jos useat lajikenimet ovat samantyyllisiä, se voi kertoa niiden yhteyksistä toisiinsa. En laske näitä nimiä selkeästi informatiivisiksi, koska ne eivät kerro suoraan mitään lajikkeesta. *Popekka*, *Vipekka* ja *Repekka* ovat ohria, jotka on nimetty Pekka Reinikaisen mukaan (Haikka 2026). Jos siis viljelijä tietää *Popekan* ja *Vipekan* olevan ohria, voi *Repekankin* arvata olevan ohra. Toisaalta tilanne, jossa lajikenimi tulisi vastaan ilman lajin kertomista, ei ole kovin todennäköinen. Lisäksi lajikenimiä antaessa ei pääsääntöisesti noudateta mitään tiettyä kaavaa (mp.), joten tällainen informatiivinen funktio on toistaiseksi harvinainen.

Rehuvehnä *BOR Kieku* (Kasvilajiketiedote 2025:2, 34) on erityisesti informatiivinen *BOR*-liitteen ansiosta, mutta myös hieman yksilöivän osan *Kiekun* takia. En ole laskenut *Kiekua* leksikaaliseksi ilmaukseksi, koska sitä ei lajikenimen kirjoitusasussa löydy Kielitoimiston

sanakirjasta, toisin kuin substantiivi *kiekaisu* (KS). Lajikenimestä tulee kuitenkin mieleen kukon päästämä ääni joko verbinä *kiekua* tai substantiivina *kiekaisu*. Rehu on eläinten ruokintaa varten tarkoitettu aine tai tuote, esimerkiksi vilja tai heinä (Ruokavirasto, Tietoa rehuista). Lajikenimi *BOR Kieku* osoittaa yhteyden niihin eläimiin, jonka ravinnoksi se on tarkoitettu.

Lajikenimet *Jyvä* ja *Riihi* taas viittaavat suoraan maanviljelyyn ja näin ovat tavallaan informoivia. Toisaalta se, että vilja koostuu jyivistä, on itsestäänselvyys, joka ei kerro lajikkeesta mitään. Nämä nimet eivät kerro lajikenimiä usein käyttävälle henkilölle mitään, mutta lajikenimiä tuntemattomalle ne voivat paljastaa, että nimet liittyvät maanviljelyyn ja ovat näin tavallaan informoivia. Toisaalta konteksti paljastaa todennäköisesti lajikenimien yhteyden maanviljelyyn.

Yleisesti lajikenimet eivät ole kovinkaan informoivia, koska niiden ei lähtökohtaisesti kuulukaan olla. CPVO:n ohjeiden mukaan lajikenimi ei saa kuvata tiettyä lajikkeen ominaisuutta, kuten makua tai väriä, jos se on oleellinen lajikkeen kannalta (CPVO 2021, 16–20). Lajikenimi voisi hypoteettisesti olla hyvinkin informatiivinen, jos siihen liitettäisiin tieto jalostajasta, viljelytavasta, jalostuspaikasta ja minne lajiketta markkinoidaan. Toisaalta tämä tekisi lajikenimistä pitkiä ja raskaslukuisia, mikä toisaalta ei palvelisi houkuttelevuuden tai käytännöllisyyden funktioita.

Informatiivisista lajikenimistä suurin osa on moniosaisia, koska selventävät täydennysosat kertovat lajikenimestä lisätietoa. Täydennysosa kantaa siis informatiivista funktiota. Kaikkein selvimmältä ja informatiivisimmalta vaikuttaa liite *BOR*, jonka suuri esiintyvyys ja selkeys tekevät siitä erityisen informatiivisen. Myös *Hankkijat* ja *Kuutar CL* ovat hyvin informatiivisia. *Hankkijat* kertovat selvästi alkuperästä ja *Kuutar CL* kertoo viljelytavasta. Informoivuus liittyy vahvasti siihen, mitä lajikenimen kuuluja ylipäätään tietää lajikkeista tai viljelystä; liite *BOR* ei ole ymmärrettävä, jos ei tiedä, mikä Boreal on. Toisaalta henkilölle, joka ei ymmärrä viljelystä tai lajikkeista mitään, nimien syvällinen ymmärtäminen on toissijaista.

4.3.2 Houkuttelevuus

Houkutteleva lajikenimi sisältää positiiviseksi mielletävän appellatiivin, esimerkiksi positiivisen adjektiivin tai positiiviseksi mielletävän substantiivin muodossa. Houkuttelevat lajikenimet, jotka ovat samalla appellatiiveja, voivat sävyttyä tämän appellatiivin mukaan

(Kiviniemi 1982, 12). Selvästi houkuttelevia lajikenimiä on aineistossani 36 kappaletta. Houkuttelevia lajikenimiä ovat esimerkiksi *Voitto*, *Taika*, *Helmi*, *Mahti*, *Kesto*, *Sampo*, *Sisu*, *Loisto*, *Eversti*, *Kruunu*, *Lumikki* ja *Suvi*. Tässä alaluvussa käsittelen kaikkein houkuttelevimpina pitämiäni lajikenimiä sekä myös jonkinlaisen houkuttelevan funktion sisältäviä nimiä.

Lajikenimet voivat olla houkuttelevia erilaisin tavoin. Ne voivat kuvata lajikkeen kasvua, kauneutta, suomalaisuutta, linkittyä arvostettuun henkilöön tai muuten luoda positiivisia konnotaatioita. Esimerkiksi lajikenimet *Voitto*, *Kesto*, *Taika*, *Urho*, *Vire*, *Into* ja *Pito* antavat positiivisen kuvan lajikkeen kasvuominaisuuksista; lajike vaikuttaa sisukkaalta ja säänkestävältä. Lajikenimessä *Kesto* implikoidaan, että lajike on säänkestävä ja *Urhossa* lajikkeen tahdosta kasvaa urheasti olosuhteista välittämättä. Lajikenimet, kuten *Helmi*, *Silo*, *Hohto*, *Valo*, *Lumikki* ja *Kruunu* voivat yhdistyä lajikkeen ulkonäköön tai kauneuteen. *Silon* jyvät voivat olla sileitä ja *Lumikin* taas heleän valkoisia.

Suomalaisuuteen viittaavia, houkuttelevia lajikenimiä ovat *Suomi*, *Sisu* ja *Sampo*. Tällaiset nimet edustavat suomalaisuutta tai Suomea. *Sisu* kuvaa lajikkeen kasvua, ja siihen voi liittyä sitkeän kasvamisen konnotaatioita. *Sampo* taas tunnetaan Kalevalan ihmekoneena, joka tuottaa rahaa, viljaa ja suolaa (Kalevalaseura, Sampo). Se antaa väistämättä *Sampo*-härkäpavusta tuotteliaan, hyvin satoisan vaikutelman. Aineistossani on myös härkäpapu *Louhi*, mutta Louheen henkilöhahmona liittyvät mielikuvat ovat usein enemmänkin epämiellyttäviä. Toisaalta *Louhi* lajikenimenä voi antaa vahvan kuvan lajikkeesta. *Louhea* en laskenut houkuttelevaksi nimeksi toisin kuin nimet *Eversti*, *Jaarli*, *Herttua*, *Kreivi* ja *Lumikki*, jotka viittaavat titteliin tai henkilöön. Erityisesti neljä ensimmäistä antavat lajikkeesta ylvään ja hienostuneen kuvan.

Yleisesti positiivisia konnotaatioita luovat esimerkiksi lajikenimet *Oiva*, *Satu*, *Suvi*, *Jymy*, *Uljas*, *Mainio*, *Huima*, *Aarre*, *Rehti* ja *Mahti*. Tällaiset nimet eivät kuvaa mitään tiettyä lajikkeeseen mahdollisesti liittyvää ominaisuutta, kuten kasvukykyä tai kauneutta, vaan ne antavat positiivisen kuvan lajikkeesta yleisellä tasolla. Osa houkuttelevuuden funktion sisältävistä lajikenimistä ovat myös etunimiä. Niinpä *Oivaan* voi liittyä sanakirjamerkityksen lisäksi henkilöön liittyviä konnotaatioita. On kuulijasta kiinni, minkä tyylliset lajikenimet ovat eniten henkilön mieleen. Luulen kuitenkin, että kasvuun liittyvät lajikenimet ovat houkuttelevampia kuin vaikkapa titteliin viittaavat, koska lajikkeen kasvu ja sitä kautta sadon määrä on taloudellisista syistä hyvin tärkeää.

Viljelijän tunnistamat lajikenimisarjat voivat olla hänelle houkuttelevia. Tällainen voi olla esimerkiksi mallasohrien *Pekka*-sarja tai *BOR*-liite, joka kielii Borealin tuotannosta. *BOR*-liitteessä houkuttelevuutta voi edesauttaa lajikenimien yhtenäisyys muihin *BOR*-liitteen sisältäviin lajikenimiin varsinkin, jos Borealin lajikkeet on aiemmin todettu toimiviksi.

Voisi ajatella, että esimerkiksi houkutteleva lajikenimi *Voitto* kuvaa lajikkeen paremmuutta, mutta se vertautuu lajikenimeen *Max*, joka toisaalta voidaan tulkita superlatiivin *maximum* lyhenteeksi, mutta se on kuitenkin yleisesti tunnettu etunimenä (CPVO 2021, 24). *Voitto* ei ole superlatiivi, mutta kuvaa kuitenkin tilannetta, jossa kilpailija tai vastapuoli kukistuu tai joutuu alakynteen (KS, voitto). Onkin kiinnostavaa, ettei CPVO hyväksy sellaisia lajikenimiä kuin *First*, *Supreme* tai *Perfection* (CPVO 2021, 23), mutta *Voitto* on hyväksytty, vaikka se tavallaan myös kuvaa paremmuuden tilaa ja on näin funktioltaan houkutteleva. Onkin mahdollista, että *Max*-nimen tavoin *Voitto* ajatellaan enemmän etunimenä kuin substantiivina CPVO:n mukaan.

Tavallaan *Voiton* kaltaisten lajikenimien käyttäminen on jalostajalta ovelaa tarkoituksella tai vahingossa, koska nimi hyväksytään, mutta se silti sisältää positiiviseksi mielletävän merkityksen. Riippuu lajikenimen kuulijasta, ajatteleeko hän *Voiton* miehen etunimenä, vastustajan kukistumiseen liittyvää tulosta tai kenties molempia vuorotellen. Jos *Voittoon* henkilönä liittyy epämurkavia muistoja tai tunteita, voi tämän itse houkuttelevaksi mieltämäni lajikenimen kokea negatiivisena. Epäilen kuitenkin, että tällainen konnotaatio on epätavallisempi kuin positiivinen näkemys nimestä. Sjöblominkin (2006, 235) mielestä nimen houkuttelevuuden arviointi on haastavaa, koska jokainen yhdistää eri asioihin nimeen sisältyvät ilmaukset.

Houkuttelevuuden aste lajikenimissä vaihtelee, mutta tavallaan kaikki lajikenimet voivat olla funktioltaan houkuttelevia. Houkuttelevuudessa on kuitenkin asteita ja osa lajikenimistä on varmemmin houkuttelevia kuin toiset. Etunimen sisältävistä lajikenimistä *Helmi* on todennäköisesti houkuttelevampi kuin *Erkki*, mikä todennäköisesti liittyy myös näiden etunimien kantajiin liittyviin konnotaatioihin. Sanan kauneus liittyy kauniiseen merkitykseen ja kauniina pidettyihin äänneisiin (Pyhälä 2008). Niinpä *Helmi* voi olla houkuttelevampi appellatiivisen merkityksensä *helmen* vuoksi. Houkuttelevuuden funktioon vaikuttavat myös lajikenimen kuulijan omat tiedot. Lajikenimi *Laima* tarkoittaa onnea, mutta jos merkitystä ei tiedä, lajikenimi ei ole yhtä houkutteleva.

4.3.3 Käytännöllisyys

Käytännöllinen lajikenimi on pituudeltaan maksimissaan kymmenen grafeemia, sillä on yksi selkeä kirjoitusasu ja se voi sisältää lyhenteen, joka on helposti tunnistettavissa. Aineistossani selvästi käytännöllisiä lajikenimiä on yhteensä 158 kappaletta. Käytännöllisiä lajikenimiä ovat esimerkiksi *BOR Katri*, *Hermanni*, *Saija*, *Vertti*, *Aallotar* ja *Jermu*. Nämä nimet ovat lyhyitä, ja nimen kuulija todennäköisesti ymmärtää nimen kirjoitusasun. Liite *BOR* on tässäkin yhteydessä funktiota kantava, koska se kertoo lajikkeen jalostajasta. Jalostajaa ei tarvitse erikseen etsiä, mikä on käytännöllistä. Voi myös olla, että *BOR*-alkuisia lajikenimiä käytetään puheessa ilman *BOR*-liitettä. Käytännöllinen funktio pysyy kuitenkin ilman liitteen käyttämistä.

Lajikenimet *Repekka*, *Wanamo*, *Wappu*, *Botnica*, *Rhonia*, *Annastina* ja *Karolina* eivät ole käytännöllisiä, koska kuulija ei välttämättä osaa kirjoittaa niitä oikein. Esimerkiksi *Repekasta* puhuttaessa täytyy puhujan korostaa *p*-kirjainta, jotta nimi erottuisi *Rebekasta*. Ongelmaksi tämä voi muodostua tilanteessa, jossa keskusteluun osallistunut henkilö ei ole nähnyt lajikenimen kirjoitusasua ja tällöin se täytyy mahdollisesti avata hänelle, jos hän on esimerkiksi kiinnostunut lajikkeen ominaisuuksien etsimisestä netistä. Tätä samaa ongelmaa ei ole lajikenimissä *Nella*, *Taika* tai *Eemeli*, koska niillä on vain yksi yleisesti käytetty muoto. Lajikenimen *Nella* kuullessaan viljelijä varmasti löytää oikean nimen lajikeluettelosta tai siementen myyjän verkkosivulta.

Vielä *Repekkaakin* suurempi epäselvyyden riski on *w*-alkuisissa lajikenimissä, koska suomen kielessä <*w*> lausutaan samalla tavalla kuin <*v*> (Korpela 2011, 41). *Wanamo* voi siksi sekoittua puheessa helposti *Vanamoon* ja *Wappu Vappuun*. <*W*> koetaan usein koristeellisempänä kuin <*v*> (mt., 113), eli kirjainta on saatettu käyttää tyylikeinona näissä lajikenimissä. Se saa lajikenimen kuulostamaan vanhahtavalta tai johonkin perinteiseen viittaavalta, mikä voi olla houkuttelevaa. Kirjaimen käyttö ei kuitenkaan palvele käytännöllisyyden funktioita.

Samankaltainen ongelma on myös lajikenimissä *Botnica* ja *Rhonia*. *Botnicasta* voi luulla äänneasun perusteella, että kirjoitusasu on *Botnika*. *Rhonia* taas voi kuulostaa ääneen sanottuna *Ronialta* tai jopa *Ronjalta*. *Rh*-yhdistelmää käytetään suomen kielessä vieraskielisissä nimissä ja kansainvälisissä merkintätavoissa, mutta sitä ei säilytetä lainasanoissa (mt., 100). Lajikenimi *Ronia* voisi siis olla käytännöllisempi ilman alkuperäistä vierasperäistä tavutyppiä *CCV*. Lajikenimissä, kuten *Karolina* ja *Annastina* epäselvyyttä ja

näin epäkäytännöllisyyttä luo mahdollisuus pitkän vokaalin esiintymiseen äänne- tai kirjoitusasussa; nimi *Karolina* voidaan kirjoittaa myös *Karoliina* ja ääntää tämän kirjoitusasun mukaan.

Pituutensa puolesta epäkäytännöllisiä ovat *Herkules Baltic* ja *Hankkijat*. Lisäksi *Herkulesen* kirjoitusasu on epäselvä, koska kuulija ei voi tietää nimessä olevan kaksi *s*-kirjainta, ja että se kirjoitetaan *k*-kirjaimella eikä *c*-kirjaimella. Toisaalta käytännöllistä on taas jo aiemmin todettu Balttian maihin viittaus ja *Hankkijoiden* kohdalla jalostajan selviäminen. Lajikenimi voi siis toteuttaa jonkin funktion ja jättää toisen toteuttamatta. *Timoa*, *Tanua* ja *Pokkoa* käytetään myös ilman *Hankkijan*-täydennysosaa, jolloin nimi on käytännöllinen. Toisaalta monet kirjoitusasut saattavat aiheuttaa hämmennystä; kuulija voi luulla *Timon* ja *Hankkijan Timon* tarkoittavan kahta eri lajiketta.

Englanninkielisen sanan sisältävät lajikenimet voivat olla käytännöllisiä, jos nimen käyttäjä osaa englantia. Jos englantia kielenä on kuitenkin vieras, *Harbinger*, *Trekker* ja *Marble* tuskin ovat kovin käytännöllisiä. Oletan, että tällaisten nimien lausuminen voi olla suomalaiselle hankalaa suomenkielisiin appellatiiveihin kuten *Jyvä* ja *Minttu* verrattuna. Vieraskielinen tai siltä kuulostava nimi voi kuitenkin erottua suomalaisen lajikeluettelon muista nimistä. Toisaalta Common Cataloguesta ne tuskin erottuvat kielellisen valintansa vuoksi.

Rajaukseni perusteella lajikenimet ovat hyvin käytännöllisiä. Vaikka rajasin vierasperäisiä grafeemeja sisältävät lajikenimet epäkäytännöllisiksi, voivat ne näiden grafeemien avulla erottua toisista lajikenimistä, mikä taas on eduksi. Pidän etunimiä käytännöllisinä, mutta toisaalta niiden suuri määrä aineistossa voi aiheuttaa niiden erottuvuuden vähenemisen, ja niillä on myös riski tulla sekoitetuiksi ihmisten etunimiin. Ainialan (2006) mukaan hyvä tuotenimi on harkittu, lyhyt, houkutteleva, tuo esiin tuotteen ominaisuuksia ja on usein jokin meille jo tuttu sana. Tällä perusteella monet tutut, lyhyet etunimet ovat toimivia tuotenimiä eli tässä tapauksessa lajikenimiä.

4.3.4 Integroivuus

Integroivassa lajikenimessä näkyy yhteys Suomeen tai suomalaisuuteen. Integroivissa lajikenimissä on paljon samoja lajikenimiä kuin informatiivisten lajikenimien ryhmässä. Integroivia lajikenimiä on aineistossani 22 kappaletta. 11 nimessä on liitteenä *BOR*, joka yhdistää lajikenimen Suomeen jalostustyön kautta. Muut 11 integroivaa lajikenimeä ovat

Fennica, Tammisto II, Halti, Sisu, Louhi, Sampo, Jokioinen, Suomi ja kaikki kolme *Hankkijaa*. Myös *Hankkijat* yhdistyvät Suomeen suomalaisen jalostajan avulla.

Fennica, Tammisto II, Halti, Jokioinen ja *Suomi* yhdistyvät suomalaisen paikan tai paikannimen avulla Suomeen. *Fennica* on adjektiivin *fennicus* eli *suomalainen* feminiinimuoto (Sanakirja.org, *fennica*). *Boreal* on antanut kyseisen nimen lajikkeelle juuri integroivista syistä: nimen haluttiin olevan suomalaisuuteen viittaava ja kansainvälisesti toimiva (Haikka 2026). *Tammisto II* ja *Jokioinen* viittaavat suomalaisiin paikkoihin, joissa kyseiset lajikenimet on todennäköisesti jalostettu. *Halti* on tunturi Suomen ja Norjan rajalla ja *Suomen* voi tulkita viittaavan Suomeen maana tai suomen kieleen.

Sisu, Louhi ja *Sampo* ovat suomalaiseen kulttuuriin viittaavia lajikenimiä. *Sisun* ajatellaan olevan eniten itsenäistä Suomea kuvaava sana (Helminen 2019), joten *Sisu* lajikenimenä voidaan yhdistää vahvasti suomalaiseen kulttuuriin. Aineistoni lajikenimen *Wellamon* voi myös ajatella viittaavaan suomalaiseen kulttuuriin Kalevalan kautta *Louhen* ja *Sammon* ohella, koska *Vellamo* on Kalevalassa veden emäntä. *Wellamo* ei kuitenkaan vierasperäisen grafeeminsa takia viittaa yhtä selkeästi suomalaiseen kulttuuriin kuin *Louhi* ja *Sampo*. Funktion toteutumiseen vaikuttaa henkilön ymmärrys Kalevalasta ja sen henkilöhahmoista.

Toisaalta myös kaikki appellatiivit, jotka ovat selvästi suomen kieltä kuten *Jyvä, Riihi* ja *Kruunu*, voivat olla integroivia suomen kielen takia, vaikka ne eivät viitaakaan suomalaiseen kulttuuriin. Toisaalta kieli ja kulttuuri taas ovat erottamattomasti kytköksissä; kieli edustaa yhtä kulttuurijärjestelmää ja kulttuuri taas välittyy kielen kautta (Vance 2021). *Jyvä* siis tavallaan edustaa kulttuuria suomen kielen ansiosta, mutta kuitenkin sen integroiva funktio on laiha *Suomen* tai *Louhen* rinnalla.

Ulkomaiset jalostajat nimeävät lajikkeitaan suomalaiseen kulttuuriin liittyvillä nimillä, jotta nämä nimet vetoaisivat suomalaisiin ostajiin (Veteläinen 2024). Integroivan funktion hyöty perustuukin juuri tähän; suomalaisuuden tai suomalaisen kulttuuriin esiintyminen lajikenimessä saattaa houkutella ja vedota juuri suomalaisiin ostajiin. Toisaalta ulkomaalainen viljelijä, joka on ennenkin viljellyt suomalaisia lajikkeita ja todennut ne hyviksi, saattaa viehättyä tällaisista lajikenimistä.

4.3.5 Individualisoivuus

Individualisoiva lajikenimi sisältää etunimen. Lajikenimistä 173 sisältää etunimen, eli suurin osa lajikenimistä on funktioltaan individualisoivia. Etunimen sisältäviä lajikenimiä ovat

esimerkiksi *BOR Veera, Uula, Aarre, Aukusti, Venla* ja *Osku*. Etunimet ovat pääosin sukupuolittuneita, sillä 83 nimistä on miehen nimiä, 85 naisten ja vain viiden nimen sukupuolta ei pystynyt tunnistamaan selkeästi.

Henkilönnimi tuotenimenä luo tuotteesta ainutlaatuisen yksilön, jolla voi olla inhimilliseksi katsottavia ominaisuuksia (Ainiala 2006). Tämä koskee etunimen sisältäviä lajikenimiä sekä hyvässä että huonossa mielessä. Henkilönnimet voivat olla mieluisia tai epämieluisia sen perusteella, millaisia mielikuvia nimeen liittyy, oli kantaja sitten todellinen henkilö tai ei (Kiviniemi 1982, 13). Etunimen antaminen lajikkeelle sisältää siis riskin siitä, että nimeen yleisesti voidaan liittää ikäviä konnotaatioita. Toisaalta voi olla, että koska nimen tiedostaa olevan lajikenimi, se ei muodosta samanlaista inhimillistä mielikuvaa kuin etunimi, jonka tietää kuuluvan jollekin henkilölle.

Individualisoivat lajikenimet sisältävät ontologisia metaforia. Yksi ontologinen metafora on personifikaatio, jossa ei-inhimilliset asiat saavat inhimillisiä ominaisuuksia (Lakoff ym. 1980, 33). Lajikenimet viittaavat viljeltävään lajikkeeseen, joka on ei-inhimillinen asia, mutta kuitenkin inhimillisen nimensä ansiosta tällaisten ominaisuuksien muototumista voi olla vaikea välttää. Lajikenimi voi siis yhdistyä oikeaan henkilöön. Tämä ei todennäköisesti ole jalostajan tai lajikkeen nimenantajan tarkoituksena. Tosin lajikkeelle saatetaan antaa nimi tietyn ansioituneen kasvinjalostuksessa toimineen työntekijän mukaan; *BOR Leena* on nimetty eläköityneen kauranjalostajan Leena Pietilän mukaan (Haikka 2026). Tässä tapauksessa konnotaatioiden *Leenasta* pitäisi liittyä tähän tiettyyn Borealin entiseen työntekijään.

Yritysnimessä olevan metaforan tarkoituksena on nostaa esiin yrityksen positiivisia puolia (Sjöblom 2010). Lajikenimi kuten *BOR Leena* sisältää positiivisen metaforan, koska entisen taitavan työntekijän mukaan nimettyyn lajikkeeseen yhdistyy työntekijällä olleita ominaisuuksia. Lajikkeen siemenkauppiat tai ostajat eivät välttämättä tiedä *BOR Leenan* viittaavan tiettyyn Borealin työntekijään, vaan heille saattaa muodostua lajikenimestä muita konnotaatioita, jotka voivat joka tapauksessa olla positiivisia. Kuitenkin itse ansioitunut työntekijä ja nimenantajat tietävät tarinan nimen taustalla.

Jotkin henkilönnimen sisältävät lajikenimet ovat samalla appellatiiveja. Kiviniemen (1982, 12) mukaan nimet voivat sävyttyä samanlaisen appellatiivin mukaan, esimerkiksi *Suvi* voi tuntua kesäiseltä nimeltä. Niinpä *Lempi* voi vaikuttaa herkältä ja rakkaudentäyteiseltä tai muistuttaa suosikkiasioista, koska *Lempi* toimii yhdyssanojen alkuosana, esimerkiksi

lempiväri (KS). *Uljas* taas voi nimenä tuntua ylväältä ja hienolta. Kuten aiemminkin todettu, tällaiset merkitykset voivat siirtyä lajikenimiin, jolloin sanan merkityksestä tulee osa lajikenimen ominaisuuksia.

Etunimen sisältävät lajikenimet saattavat olla lajikkeelle hyödyksi tai haitaksi, mutta ajattelen ne kumminkin neutraaleina houkuttelevan funktion sisältäviin lajikenimiin verrattuna. Etunimen sisältävissä lajikenimissä on se etu, että ne menevät todennäköisemmin helpommin läpi CPVO:lla. Lisäksi ihmiset tunnistavat etunimet nopeammin kuin esimerkiksi appellatiivit (Ainiala ym. 2008, 28–29). Lajikenimessä täytyy olla jokin erottava elementti, mutta se ei saa viitata ominaisuuteen tai arvoon (CPVO 2021, 16). Etunimet ovat erottelevia, mutta eivät kerro lajikkeesta sen enempää. Tavallaan ne lajikkeet, jotka ovat saaneet arvostetun työntekijän nimen saavat omanlaisensa arvon muihin lajikkeisiin verrattuna, mutta tästä tietävät vain lajikkeen nimeäjät eikä se näy konkreettisesti itse nimessä. Sjöblomin (2006, 239) mukaan nimi on ”persoonallisuuden symboli”. Tavallaan jokaisen etunimen sisältävän lajikenimen voi ajatella olevan oma persoonansa, mitä ei käy sellaisten nimien kohdalla kuin *Kruunu* ja *Jyvä*. Tämä tekee individualisoivan funktion sisältämistä lajikenimistä ainutlaatuisia. Niitä on toisaalta niin paljon, ettei etunimi lajikenimessä ole mitenkään uniikki valinta.

4.4 Prototyypinen lajikenimi aineistossa

Tässä alaluvussa tarkastelen, millainen on prototyypinen lajikenimi aineistoni perusteella. Prototyypisyyden tarkastelu toimii yhteenvedona muulle analyysille, koska prototyypinen lajikenimi selviää muiden tarkastelemieni ominaisuuksien avulla. Prototyypisyyttä tarkastelemalla selviää, millaisia Suomessa jalostetut lajikenimet ylipäätään ovat. Selvitän prototyypisyyttä yhdeksän ominaisuuden avulla, jotka selvitin kustakin lajikenimestä. Prototyypit ovat niitä kategorian jäseniä, jotka parhaiten heijastavat redundanssia eli toistoa jäsenten, tässä tapauksessa lajikenimien keskuudessa (Rosch 1978, 36–37). Prototyypisellä lajikenimellä on siis paljon niitä ominaisuuksia, jotka ovat yleisiä lajikenimissä.

Lajikenimi voi edustaa 19 eri kasvilajia (ks. taulukko 3). Eniten lajikenimiä on ohralle (59 kpl), sitten kauralle (34 kpl) ja vehnälle (26 kpl). Prototyypisyyttä noudattavan lajikenimen kasvilaji on todennäköisimmin ohra. Prototyypisimmässä lajikenimessä jalostaja on todennäköisimmin Boreal, koska 190 lajikkeista on Borealin joko täysin jalostamia tai se on ollut vahvasti mukana jalostustyössä. 184 lajikenimistä on yksiosaisia ja 17 moniosaisia, joten prototyypinen lajikenimi on yksiosainen (ks. taulukko 2). Prototyypisellä lajikenimellä ei

ole appellatiivista merkitystä, koska suurimmalla osalla eli 131 lajikenimellä ei ole tätä merkitystä. Lisäksi prototyypisessä lajikenimessä ei ole vierasperäisyyksiä, kuten vierasperäisiä grafeemeja tai vierassanan tavutyyppejä, koska 191 nimessä ei ole vierasperäisiä grafeemeja ja 189 nimessä ei ole vierassanan tavutyyppejä. Prototyypinen lajikenimi on etunimi, koska 173 nimistä on etunimiä. Lisäksi se on suomalaisessa nimipäiväkalenterissa, koska hieman yli puolet nimistä on nimipäiväkalenterissa. Prototyypinen lajikenimi on lähes yhtä todennäköisesti miehen tai naisen nimi, koska aineistoni etunimistä 83 on miesten ja 85 naisten.

Puhuminen yhdestä prototyypistä voi olla empiirisen datan karkea väärinymmärrys (Rosch 1978, 40). Niinpä aineistoni prototyypinen lajikenimi voi näyttää monenlaiselta. Se voi olla esimerkiksi Borealin jalostama yksiosainen ohra, jossa ei ole vierasperäisiä grafeemeja tai tavutyyppejä mutta siinä on nimipäiväkalenterissa oleva naisen etunimi, jolla ei ole appellatiivista merkitystä. Tällainen lajikenimi voi olla esimerkiksi *Iina* tai *Hillevi*. Toisaalta prototyypinen lajikenimi voi olla myös sellainen, jolla ei ole ihan kaikkia yhdeksää tarkastelemaani ominaisuutta; *Mintulla* on myös appellatiivinen merkitys, mutta se voi silti olla prototyypinen lajikenimi. Prototyypisiä voivat olla myös sellaiset lajikenimet kuin *Vertti*, *BOR Reino* ja *Voitto*.

Kauempana prototyypisestä lajikenimestä on lajike, joka ei toteuta tai toteuttaa vain vähän tarkastelemiani ominaisuuksia. Esimerkiksi lajikenimi *Herkules Baltic* ei ole yhtä prototyypinen kuin *Iina* tai *Hillevi*. Samoin esimerkiksi *Botnica* on kauempana prototyypisyyden ytimestä. Vaikka prototyypisimmät kategoriaan kuuluvat asiat muistetaan helpommin kuin ei-prototyypiset (Rosch 1978, 38–39), niin luulen, että selvästi massasta erottuva lajikenimi voi olla eduksi lajikkeen muistamisessa. Tosin lajikenimiä on esimerkiksi Common Cataloguessa niin paljon, ettei välttämättä mikään lajike erotu tai muistuta paremmin mieleen toiseen lajikenimeen verrattuna.

5 Päätäntö

Pro gradu -tutkielmassani olen tarkastellut suomalaisten jalostajien jalostamia ja nimeämiä peltokasvilajikkeita. Aineistoni koostuu 201 lajikenimestä, jotka on kerätty vuosien 2020–2025 Ruokaviraston peltokasvien lajikeluetteloista. Nämä lajikkeet ovat joko Boreal Kasvinjalostus Oy:n tai Plantanova Oy:n jalostamia. Tutkielmani metodologinen viitekehys koostuu Sjöblomin (2006) funktionaalis-semanttisesta analyysimallista ja interspersioonisista funktioista. Olen tarkastellut prototyypisintä lajikenimeä yhdeksän ominaisuuden avulla (ks. taulukot 1 ja 2), jotka kävin läpi jokaisesta lajikenimestä. Koodattu aineisto on kokonaisuudessaan liitteessä 1. Tutkielmani tavoitteena on antaa yleiskatsaus Suomessa jalostetuista peltokasvien lajikenimistä.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millainen on peltokasvin lajikenimien semanttinen sisältö?
2. Millaisia interspersioonaisia funktioita peltokasvien lajikenimillä on ja miten nimet toteuttavat funktioita?
3. Millainen on prototyypinen lajikenimi aineiston perusteella?

Kaikki lajikenimet sisältävät pakollisen yksilöivän nimenosan ja 17 nimeä sisältää lisäksi selventävän täydennysosan. Yksilöivistä nimenosista olen tarkastellut etunimiä, paikannimiä ja leksikaalista merkitystä kantavia ilmaisuja. 173 nimessä on etunimi, kuudessa paikannimi ja 70 leksikaalinen merkitys. Monet lajikenimet kuuluvat useaan ryhmään.

Hypoteesissani oletin, että etunimien määrä tulee olemaan aineistossani merkittävä. Hypoteesini toteutui, koska etunimien määrä on merkittävä suhteutettuna kaikkien lajikenimien määrään. Etunimien suuri määrä saattaa johtua siitä, että etunimi lajikenimenä on varmasti erotteleva. Paikannimien määrä on pieni, mikä saattaa selittyä sillä, että paikannimet voivat olla hämmentäviä lajikenimiä. Jos lajikkeita nimettäisiin Suomen kaupunkien mukaan, voisi syntyä oletus, että lajikkeet on jalostettu kyseisissä kaupungeissa. Leksikaalinen merkitys toteutuu kolmasosassa aineistoni lajikenimistä. Monilla suomalaisilla etunimillä on myös leksikaalinen merkitys, mikä selittää suurelta osin tämän ryhmän kokoa.

Selventävät täydennysosat tarjoavat lisätietoa lajikkeesta. Täydennysosia on aineistossani vähän, mutta niiden määrä tulee yleisesti nousemaan lajikenimissä, koska Boreal lisää nykyisin uusiin lajikkeisiinsa *BOR*-liitteen (Haikka 2026). Täydennysosien lisääminen voisi

tehdä monipuolisemmaksi lajikenimien nimistön, jossa nyt lajikenimet ovat osittain hyvin samankaltaisia. *BOR*-liite kertoo aina jalostajan olevan Boreal, mikä hyödyttää sekä jalostajaa että ostajaa. Tämän tyyppisen liitteen avulla lajikenimestä tulee informatiivinen. Kuitenkin käytännöllisen funktion säilymiseksi lajikenimet kannattaa pitää mahdollisuuksien mukaan kaksiosaisina, jos täydennysosia haluaa käyttää.

Lajikenimissä toteutuvat kaikki tarkastelemani interpersoonaiset funktiot jossain määrin. Selvästi yleisimmät funktiot ovat käytännöllisyys ja individualisoivuus, kuten näkyy taulukossa 5.

Taulukko 5. Funktiota toteuttavien nimien määrä

Interpersoonaiset funktiot	Lajikenimien lukumäärä
Informatiivisuus	20 lajikenimeä
Houkuttelevuus	36 lajikenimeä
Käytännöllisyys	158 lajikenimeä
Integroivuus	22 lajikenimeä
Individualisoivuus	174 lajikenimeä

Hypoteesini toteutui, koska oletinkin, että juuri nämä funktiot nousevat keskeisiksi. Informatiivisen ja integroivan funktion määrät ovat pienimmät. CPVO:n (2021, 16) ohjeet vaikuttavat informatiivisten lajikkeiden määrään, sillä lajikenimi ei saa esimerkiksi kuvata lajikkeen makua, mikä olisi funktiona informatiivinen. Integroivan funktion määrään vaikuttaa ainakin paikannimien pieni esiintyvyys. Houkuttelevan funktion määrään on varmasti vaikuttanut se, että sen objektiivinen arviointi on vaikeampaa kuin esimerkiksi individualisoivuuden arviointi. Niinpä funktion rajausta on tiukka, vaikka tavallaan houkuttelevuus voisi myös olla eniten esiintyvä funktio, koska kaikki lajikenimet voivat olla houkuttelevia kuulijakohtaisesti. Käytännöllisen funktion rajausta on löyhä, minkä takia niiden suuri määrä oli odotettavissa.

Monet lajikenimet toteuttavat useita funktioita, minkä katson Sjöblomin (2006, 231) tapaan eduksi nimelle. Ajattelen kaikkien funktioiden olevan positiivisia, eli monta funktiota toteuttavalla lajikenimellä on enemmän positiivisia ominaisuuksia ja sen käyttö voi olla helpompaa. Funktioiden ilmenemiseen vaikuttavat erityisesti selventävät täydennysosat, lajikenimen leksikaalinen merkitys ja se, sisältääkö lajikenimi etunimen. Monta funktiota toteutuu lajikenimissä *BOR Leena*, *Uljas* ja *Sampo*. Aineistoni lajikenimet olivatkin joko

selvästi positiivisia kuten *Uljas* tai neutraaleja kuten *Noora*. Tosin henkilöiden konnotaatioihin lajikenimistä ei voi loppujen lopuksi vaikuttaa.

Prototyypin lajikenimi aineistossani on miehen tai naisen etunimen sisältävä Borealin jalostama ohra, joka on yksiosainen, suomalaisessa nimipäiväkalenterissa, se ei sisällä appellatiivia, vierasperäisiä grafeemeja, tai vierassanan tavutyyppejä. Prototyypin lajikenimi voi olla esimerkiksi *Iina* tai *Tuure*. Tulos peilaa eniten esiintyviä interpersoonaisia funktioita, koska tällaiset lajikenimet ovat sekä käytännöllisiä että individualisoivia. *Iina* tai *Tuure* eivät kuitenkaan ole lajikeniminä informatiivisia tai integroivia, mutta jonkun mielestä ne voivat olla houkuttelevia.

Suurempi aineisto olisi ollut parempi kaikkien tutkimuskysymyksieni kannalta, sillä tällöin tutkimuksen tulokset olisivat yleistettävämpiä. Aineistoa olisi voinut varmasti tutkia myös muilla menetelmillä, jolloin kysymyksenasettelu ja tulokset olisivat olleet erilaisia.

Tutkielmani nojaa hyvin vahvasti Sjöblomin (2006) tutkimukseen, mikä on saattanut muokata kuvaani lajikenimistä. Toisaalta olen koettanut ottaa Sjöblomin mallista vain ne ainekset, jotka ovat olleet mieleisiä juuri tämän aineiston ja tutkimuskysymysten kannalta. Aineistoani olisi voinut tarkastella hyvin monella tavalla, jolloin esimerkiksi vieraskieliset sanat olisivat olleet osana syvempää tarkastelua.

Koen, että tutkielmani on luonut uutta tietoa suomalaisten peltokasvilajikkeiden nimistä, jota ei ole ennen ollut. Tutkielman tulokset osoittavat, että pääsääntöisesti tietyt ominaisuudet toistuvat lajikenimissä (ks. taulukko 2), koska jokaisessa koodauksen osa-alueessa on havaittavissa selkeät enemmistöt. Tutkimuksen teoreettinen tausta, aineisto ja tulokset viittaavat siihen, että Suomessa lajikkeiden jalostaminen on tärkeää toimintaa, johon on panostettu ja panostetaan myös tulevaisuudessa.

Tässä tutkielmassa ei otettu huomioon alkuperäiskasvilajikkeiden nimiä, mutta niitä olisi kiinnostavaa tutkia esimerkiksi vertailemalla jalostettujen lajikkeiden nimiä alkuperäiskasvilajikkeiden nimiin. Tutkielmassa kerroin, miten jotkin lajikkeet ovat saaneet nimensä. Mielekästä olisi myös jatkossa tutkia lajikkeiden nimenantoa prosessina ja ison lajikenimiotannan nimien taustat. Tällainen nimenantoon liittyvä tutkimus toki vaatisi jalostajalta hyvin suurta osallisuutta ja resursseja. Tutkimusmahdollisuuksia on siis paljon tämän aihepiirin tiimoilta.

Lähteet

Aineslähteet

Suomen kasvilajiketiedote 2020:3. [Verkkodokumentti.] Ruokavirasto, Peltokasvien lajikeluettelo. Viitattu 22.9.2025. Saatavissa:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/suomen-kasvinlajiketiedote/sk_tiedote-2020_3.pdf.

Suomen kasvilajiketiedote 2021:3. [Verkkodokumentti.] Ruokavirasto, Peltokasvien lajikeluettelo. Viitattu 22.9.2025. Saatavissa:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/suomen-kasvinlajiketiedote/tiedote-2021_3-kasvilajikeluettelo.pdf.

Suomen kasvilajiketiedote 2022:3. [Verkkodokumentti.] Ruokavirasto, Peltokasvien lajikeluettelo. Viitattu 22.9.2025. Saatavissa:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/suomen-kasvinlajiketiedote/tiedote-2022_3-kasvilajikeluettelo.pdf.

Suomen kasvilajiketiedote 2023:2. [Verkkodokumentti.] Ruokavirasto, Peltokasvien lajikeluettelo. Viitattu 22.9.2025. Saatavissa:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/suomen-kasvinlajiketiedote/tiedote-2023_2-kasvilajikeluettelo.pdf.

Suomen kasvilajiketiedote 2024:1. [Verkkodokumentti.] Ruokavirasto, Peltokasvien lajikeluettelo. Viitattu 22.9.2025. Saatavissa:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/suomen-kasvinlajiketiedote/tiedote-2024_1-kasvilajikeluettelo.pdf.

Suomen kasvilajiketiedote 2025:2. [Verkkodokumentti.] Ruokavirasto, Peltokasvien lajikeluettelo. Viitattu 10.9.2025. Saatavissa:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/kasvit/lajikkeet-ja-alkuperaiskasvit/tiedote-2025_2-kasvilajikeluettelo.pdf.

Tutkimuskirjallisuus

Ainiala, Terhi 2006. Tuotenimi houkuttelee. [Verkkodokumentti.] Viitattu 30.11.2025.

Kotimaisten kielten keskus. Kolumni julkaistu *Hiidenkivi*-lehdessä 4/2006. Saatavissa:

<https://kotus.fi/kolumni/tuotenimi-houkuttelee/>.

- Ainiala, Terhi – Saarelma, Minna - Sjöblom, Paula 2008. *Nimistöntutkimuksen perusteet*. SKS, Helsinki.
- Ala-Siurua, Maija 2023. Kasvinjalostaja koeviljelee itse kaikki edustamansa lajikkeet – ”Sadon on kaikissa olosuhteissa oltava käyttökelpoista”. Maaseudun Tulevaisuus. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 28.1.2026. Saatavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/f5737408-0abe-4f8a-9a60-b89bd0970052>.
- Aristoteles. *Runousoppi*. Käänt. Pentti Saarikoski 1967. Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki.
- Ashley, Leonard R.N. 1974. Uncommon Names for Common Plants: The Onomastics of Native and Wild Plants of the British Isles. *Names. A Journal of Onomastics*. [Verkkodokumentti.] Vol. 22, No. 3 (1974). 111-128. Pitt Open Library Publishing. Viitattu 13.12.2025. Saatavissa: <https://doi.org/10.1179/nam.1974.22.3.111>.
- Boreal.fi. Etusivu. Suomalaisen viljelijän parhaaksi. [Verkkosivu.] Viitattu 11.10.2025. Saatavissa: <https://boreal.fi/>.
- Kuutar CL. Alkuperä ja esite. [Verkkosivu.] Viitattu 14.12.2025. Saatavissa: <https://boreal.fi/lajikkeet/oljykasvilajikkeet/kevatrypsi-lajikkeet/kevatrypsi/kuutar-cl/>.
- Laima. Alkuperä ja esite. [Verkkosivu.] Viitattu 14.12.2025. Saatavissa: <https://boreal.fi/lajikkeet/oljykasvilajikkeet/kevatrypsi-lajikkeet/kevatrypsi/laima/>.
- Lajikkeet. [Verkkosivu.] Viitattu 23.9.2025. Saatavissa: <https://boreal.fi/lajikkeet/>.
- Marietta-esite. [Verkkodokumentti.] Viitattu 26.1.2026. Saatavissa: <https://boreal.fi/lajikkeet/ohralajikkeet/ohra-2-tahoinen/marietta/>.
- Synneva. Alkuperä ja esite. [Verkkosivu.] Viitattu 28.1.2026. Saatavissa: <https://boreal.fi/lajikkeet/oljykasvilajikkeet/kevatrypsi-lajikkeet/kevatrypsi/synneva/>.
- Timo. Alkuperä. [Verkkosivu.] Viitattu 28.1.2026. Saatavissa: <https://boreal.fi/lajikkeet/perunalajikkeet/peruna/timo/>.
- Yhteystiedot. [Verkkosivu.] Viitattu 27.1.2026. Saatavissa: <https://boreal.fi/yhteystiedot/>.
- Common Catalogue. European Commission. EU Plant Variety Portal. [Online-tietokanta.] Viitattu 15.12.2025. Saatavissa: <https://ec.europa.eu/food/plant-variety-portal/>.
- CPVO: Community Plant Variety Office 2021. Guidelines On Variety Denominations with Explanatory Notes. [Verkkodokumentti.] Viitattu 20.11.2025. Saatavissa: https://cpvo.europa.eu/sites/default/files/documents/cpvo_guidelines_on_art_63_with_explanatory_notes.pdf.

- News. New guidelines on the suitability of variety denominations and revision of the explanatory notes. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 9.1.2026. Saatavissa: <https://cpvo.europa.eu/en/news-and-events/news/new-guidelines-suitability-variety-denominations-and-revision-explanatory-notes>.
- Flanagan, John T. 1966. A Pound of Pyrus Malus, please. *Names. A Journal of Onomastics*. [Verkkodokumentti.] Vol. 14, No. 1 (1966). 18–25. Pitt Open Library Publishing. Viitattu 14.12.2025. Saatavissa: <https://doi.org/10.1179/nam.1966.14.1.18>.
- EU, European Union. CPVO, Yhteisön kasvilajikevirasto. [Verkkosivu.] Viitattu 30.11.2025. Saatavissa: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/community-plant-variety-office-cpvo_fi.
- Finder: Plantanova Oy. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 27.10.2025. Saatavissa: <https://www.finder.fi/Tukkuliike/Plantanova+Oy/Ruukki/yhteystiedot/862236>
- Finlex 2020. Lainsäädäntö: Maa- ja metsätalousministeriön asetus kasvilajikeluettelosta. 388/2020. [Verkkodokumentti.] Viitattu 3.11.2025. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2020/388>.
- Geeraerts, Dirk 1997. *Diachronic Prototype Semantics. A Contribution to Historical Lexicology*. Oxford University Press, Great Clarendon Street. Oxford New York.
- Haikka, Hanna. Re: Muutama kysymys lajikenimiin liittyen. [Sähköpostiviesti.] Vastaanottaja Effi Polari. Lähetetty 7.1.2026 ja 8.1.2026.
- Halliday, Michael 1976. *Halliday: System and Function in Language*. London, Oxford University Press. Selected papers edited by Gunther Kress.
- Heikura, Viivi 2016. *Lehmien nimistö pohjoissatakuntalaisella maitotilalla*. [Verkkodokumentti.] Pro gradu -työ. Tampereen yliopiston kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö. Viitattu 15.10.2025. Saatavissa: <URN:NBN:fi:uta-201611092538>.
- Helminen, Tanja 2019. Suomalaisen sisun jäljillä. *Kielikello* 1/2019. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 30.12.2025. Saatavissa: <https://kielikello.fi/suomalaisen-sisun-jaljilla/>.
- Herman, David – Moss, Susan 2007. Plant names and folk taxonomies: Frameworks for ethnosemiotic inquiry. *Semiotica: journal of the International Association for Semiotic Studies*. [Verkkodokumentti.] Vol. 167 (1–4). 1–11. Walter de Gruyter, Berlin. Saatavissa: DOI: [10.1515/SEM.2007.069](https://doi.org/10.1515/SEM.2007.069).
- Hietikko, Hanna 2018. *Prinsessakakku ja prinssinakki. Elintarvikkeiden sukupuolittuneet tuotenimet*. [Verkkodokumentti.] Pro gradu -työ. Tampereen yliopiston

- viestintätieteiden tiedekunta. Viitattu 15.10.2025. Saatavissa: [URN:NBN:fi:uta-201812102981](https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201812102981).
- Hämäläinen, Katja 2019. Miten kaurasta tuli Peppi ja rypsiä Synthia? Lajikkeen nimeämisen riemua ja tuskaa. Farmit.net. [Verkkodokumentti.] Viitattu 27.1.2026. Saatavissa: <https://www.farmit.net/blog/2019/03/12/miten-kaurasta-tuli-peppi-ja-rypsista-synthia-lajikkeen-nimeamisen-riemua-ja-tuskaa>.
- Hämäläinen, Lasse 2019. *Nimet verkossa. Tutkimus verkkoyhteisöjen käyttäjänimistä ja virtuaalisen minigolfpelin radannimistä*. [Verkkodokumentti.] Viitattu 28.10.2025. Suomalais-ugrilainen ja pohjoismainen osasto, Helsingin yliopisto. Saatavissa: <http://hdl.handle.net/10138/301762>.
- ISHS: International Society for Horticultural Science 2008. The Implementation of Statutory Rules for Variety Denominations in the EU; The CPVO Database. [Verkkodokumentti.] Viitattu 9.1.2026. Saatavissa: https://ishs.org/ishs-article/799_28/.
- 2016. *International Code of Nomenclature for Cultivated Plants (ICNCP tai Cultivated Plant Code)*. [Verkkodokumentti.] Viitattu 13.1.2026. Toim. C.D. Brickell, C. Alexander, J.J. Cubey, J.C. David, M.H.A. Hoffman, A.C. Leslie, V. Malécot, Xiaobai Jin. Yhdeksäs painos. Saatavissa: https://www.ishs.org/app/uploads/2025/01/ScriptaHorticulturae_18.pdf.
- Kalevalaseura. Sampo – Kirjokantinen ihme. [Verkkosivu.] Viitattu 6.3.2025. Saatavissa: <https://kalevalankankahilla.kalevalaseura.fi/d.php>.
- Karlsson, Fred 1983. *Suomen kielen äänne -ja muotorakenne*. Werner Söderström Osakeyhtiö Porvoo – Helsinki – Juva.
- Kaupan liitto. Kaupan toimialat. [Verkkosivu.] Viitattu 27.10.2025. Saatavissa: <https://kauppa.fi/kaupan-ala/toimialat/#:~:text=Tukkukauppa%20kehitt%C3%A4%20tai%20ostaa%20tuotteita,My%C3%B6s%20maahantuonti%20liittyy%20lennaisesti%20tukkukaupaan>.
- Kivimäki, Petri 2017. Kalsarikännit, löyly, sisu, perkele – Tässäkö suomalaisuuden syvimät sanat? Yle.fi. [Verkkouutinen.] Viitattu 4.1.2026. Saatavissa: <https://yle.fi/a/3-9876687>.
- Kiviniemi, Eero 1975. *Paikannimien rakennetyypeistä*. Suomi 118:2. SKS, Helsinki.
- 1982. *Rakkaan lapsen monet nimet. Suomalaisten etunimet ja nimenvaihtaminen*. Weilin ja Göös.

- Korpela, Jukka 2011. *Kirjainten tarinoita*. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 9.3.2026. Saatavissa: <https://jkorpela.fi/kirjaimet/tarinoita.pdf>.
- KS= Kielitoimiston sanakirja. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 30.12.2025. Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. Saatavissa: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>.
- Laji.fi. Tunturinurmikka – *Poa alpina*. [Verkkosivu.] Viitattu 18.2.2026. Saatavissa: <https://laji.fi/taxon/MX.40476>.
- Lakoff, George – Johnson Mark 1980. *Metaphors we live by*. The University of Chicago Press, Chicago and London.
- Lakoff, George 1987. *Women, Fire, and Dangerous Things. What Categories Reveal about the Mind*. The University of Chicago Press, Chicago and London.
- Luke.fi= Luonnonvarakeskus 2025. Lajikevalintatyökalu. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 25.10.2025. Saatavissa: <https://www.luke.fi/fi/maatalous>.
- Maatalousmaa ennakko 2025. Käytössä oleva maatalousmaa 2024 lopullinen ja 2025 ennakko. [Verkkosivu.] Viitattu 1.3.2026. Saatavissa: <https://www.luke.fi/fi/tilastot/kaytossa-oleva-maatalousmaa/kaytossa-oleva-maatalousmaa-2024-lopullinen-ja-2025-ennakko>.
- Luodonpää-Manni, Milla – Ojutkangas, Krista 2020. Laadullinen aineistopohjainen kielentutkimus. *Kielentutkimuksen menetelmiä I-IV*, s. 412–438. Toim. Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne ja Kaius Sinnemäki. SKS, Helsinki.
- Markkanen, Sami 2025. Blogi: Mikä on kasvilajike? [Verkkajulkaisu.] Ruokavirasto, Ajankohtaista kylvösiemenistä ja siemenperunasta. Viitattu 2.10.2025. Saatavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/kasvit/uutiset/ajankohtaista-kasvinterveydesta/mika-on-kasvilajike/>.
- Määttänen, Hanna 2020. *Rakkari, Ralli ja Tiiliskivi. Marimekon kuosinimien rakenne ja funktiot*. [Verkkodokumentti.] Pro gradu -työ. Tampereen yliopiston viestintätieteiden tiedekunta. Viitattu 15.10.2025. Saatavissa: <URN:NBN:fi:tuni-202004294641>.
- Nagy, Imola Katalin 2016. Handling Old Transylvanian Apple Variety Names in Translation. Sapientia Hungarian University of Transylvania. [Verkkajulkaisu.] Viitattu 13.12.2025. Saatavissa: <https://acta.sapientia.ro/content/docs/handling-old-transylvanian-apple-variety.pdf>.
- Nimiarkisto. Etsi paikannimeä: Kaarle. [Online-tietokanta.] Viitattu 28.1.2026. Saatavissa: <https://nimiarkisto.fi/>.

- Nimipalvelu. Etunimihaku. Digi- ja väestötietovirasto. [Online-tietokanta.] Viitattu 19.11.2025. Saatavissa: <https://nimipalvelu.dvv.fi/etunimihaku>.
- Nordman, Raimo (toim.) 2010. *Kylväjän järjestöt. Siementuotannon järjestöhistoria*. Kylvösiemensäätiö rs.
- Paikkala, Sirkka 2004. *Se tavallinen Virtanen. Suomalaisen sukunimikäytännön modernisoituminen 1850-luvulta vuoteen 1921*. [Verkkodokumentti.] SKST 959. SKS, Helsinki. Viitattu 14.11.2025. Saatavissa: https://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk42/Se_tavallinen_Virtanen.pdf.
- Saastamoinen, Marketta 1992. Maatalouden tutkimuskeskus tiedote 8/1992. Sohvi-herne. [Verkkodokumentti.] Jokioinen 1992. Viitattu 7.1.2026. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2014042925245>
- SKS= Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- SKST= Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia.
- Palo, Heikki 2016. *Tarinoita Hankkijasta. Totta, tarua ja legenda*. Hankkija Oy.
- Peppi-opintotietojärjestelmä. [Verkkosivu.] Turun yliopisto. Viitattu 10.3.2026. Saatavissa: <https://www.utu.fi/fi/opiskelijaksi/peppi-opintotietojarjestelma>.
- Poutanen, Pirjo – Korteso, Katleena 1998. *Elämän puolesta. Maatalouden tutkimuskeskus 100 vuotta*. Maatalouden tutkimuskeskus.
- Puolustusvoimat. Sotilasarvot Puolustusvoimissa. [Verkkosivu.] Viitattu 19.2.2026. Saatavissa: <https://puolustusvoimat.fi/sotilasarvot>.
- Pyhälähti, Minna 2008. Suomen kielen kauneimmat sanat. *Kielikello* 4/2008. [Verkkojulkaisu.] Viitattu 29.12.2025. Saatavissa: <https://kielikello.fi/suomen-kielen-kauneimmat-sanat/>.
- Rosch, Eleanor 1978. Principles of Categorization. Toim. Eleanor Rosch ja Barbara B. Lloyd. *Cognition and Categorization*. 27-46. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. Hillsdale, New Jersey.
- Ruokavirasto 2025. Lajikkeet ja alkuperäiskasvit: Peltokasvien lajikeluettelo. [Verkkosivu.] Viitattu 5.11.2025. Saatavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/kasvit/Lajikkeet-ja-alkuperaiskasvit/kasvilajikeluettelo/>
- 2026. Mikä on Ruokavirasto? [Verkkosivu.] Viitattu 11.1.2026. Saatavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/mika-on-ruokavirasto/>.
- Tietoa rehuista. [Verkkosivu.] Viitattu 20.1.2026. Saatavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/rehut/tietoa-rehuista/>.

- Räty, Ella (toim.) 2024. *Viljelykasvien nimistö*. Puutarhaliiton julkaisuja nro 379. Puutarhaliitto, Helsinki.
- Saarelma-Paukkala. Yliopiston Almanakkatoimisto. Kuinka nimi saa nimipäivän? [Verkkosivu.] Viitattu 7.4.2026. Saatavissa: <https://almanakka.helsinki.fi/ajankohtaista/kuinka-nimi-saa-nimipaivan>.
- Sanakirja.org. Haku: fennica. [Verkkosivu.] Viitattu 7.4.2026. Saatavissa: https://www.sanakirja.org/search.php?id=5461784&l2=17&ai_translator=1.
- Sarhema, Maria 2024. *Jonnet ei muista ja urpot ei tajua sentraalisantroja. Etunimien appellatiivistuminen suomen kielessä*. [Verkkodokumentti.] Humanistinen tiedekunta, Helsingin yliopisto. Viitattu 30.1.2026. Saatavissa: <http://hdl.handle.net/10138/574196>.
- Siiskonen, Satu Johanna 2024. *Suomalaisten nykyapteekkien nimet. Apteekkinimistön funktionaalis-semanttinen analyysi*. [Verkkodokumentti.] Pro gradu -työ. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos. Viitattu 15.10.2025. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202405282332>.
- Sjöblom, Paula 2000. Soma, Kärnä-Pähkinä ja Junavahti. Turkulaisten asunto-osakeyhtiöiden nimet. [Verkkodokumentti.] *Virittäjä*. Vol. 104 Nro 3. Viitattu 30.11.2025. Saatavissa: <https://journal.fi/virittaja/article/view/40022>.
- 2006. *Toiminimen toimenkuva. Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. SKST 1064. SKS, Helsinki.
- 2010. Yritysnimi luo ensivaikutelman ja ylläpitää mielikuvia. *Kielikello* 3/ 2010. [Verkkojulkaisu.] Viitattu 27.12.2025. Saatavissa: <https://kielikello.fi/yritysnimi-luo-ensivaikutelman-ja-yllapitaa-mielikuvia/>.
- Taulo, Timo 2004. *Sukupolvien ketju. Suomalaisen kasvinjalostuksen tarina*. Boreal Kasvinjalostus Oy.
- Taylor, John R. 2003. *Linguistic Categorization*. Kolmas painos. Oxford University Press, New York. Oxford textbook in linguistics.
- Tieteen Termipankki 2025. Kasvitiede: lajike. [Verkkojulkaisu.] Viitattu 25.10.2025. Saatavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kasvitiede:lajike>.
- 2025. Biologia: laji. [Verkkojulkaisu.] Viitattu 25.10.2025. Saatavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Biologia:laji>.
- 2026. Kielitiede: konnotaatio. [Verkkojulkaisu.] Viitattu 3.1.2026. Saatavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:konnotaatio>

- 2026. Kielitiede: denotaatio. [Verkkójulkaisu.] Viitattu 3.1.2026. Saatavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:denotaatio>
- Tilasiemen.fi. Lajikkeet. [Verkkosivu.] Viitattu 3.10.2025. Saatavissa: <https://www.tilasiemen.fi/fi/lajikkeet>.
- Kauran siemen. [Verkkosivu.] Viitattu 7.10.2025. Saatavissa: <https://www.tilasiemen.fi/fi/lajikkeet/kauran-siemen>.
- Valtioneuvosto 2025. Valtion omistamat yhtiöt ja omistusosuudet. Noteeraamattomat kaupallisesti toimivat yhtiöt: Boreal Kasvinjalostus. [Verkkójulkaisu.] Viitattu 27.10.2025. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/omistajaohjaus/yhtiot>.
- Vance, Noelle 2021. Culture and Language. [Verkkodokumentti.] Viitattu 20.2.2026. Saatavissa: <https://www.ebsco.com/research-starters/language-and-linguistics/culture-and-language#full-article>.
- Van Langendonck, Willy 1997. Proper names and their categorical presupposition. Toim. Ritva Liisa Pitkänen ja Kaija Mallat. *You name it. Perspectives on onomastic research*. 37–46. Studia Fennica Linguistica 7. SKS, Helsinki.
- Vesterinen, Noora 2024. *Vastuullisten vaatteiden tuotenimien rakenne, merkitykset ja funktiot*. [Verkkodokumentti.] Pro gradu -työ. Turun yliopiston kieli- ja käännöstieteiden laitos. Viitattu 15.10.2025. Saatavissa: <URN:NBN:fi-fe2024061150155>.
- Veteläinen, Merja 2024. Viljalajikkeita on satoja – suurimmalla osalla on ihmisen etunimi. [Podcast.] Aristoteleen kantapää. Toim. Pasi Heikura. Yle Areena -verkkopalvelu. Viitattu 14.10.2025. Saatavissa: <https://areena.yle.fi/1-70150482>.
- VISK= Hakulinen, Auli – Vilkuna, Maria – Korhonen, Riitta – Koivisto, Vesa – Heinonen Tarja Riitta – Alho, Irja 2004. *Iso suomen kielioppi*. Verkkooversio. SKS:n toimituksia 950. SKS, Helsinki. viitattu 21.10.2025. Saatavissa: <https://kaino.kotus.fi/visk/etusivu.php>.
- Yliopiston Almanakkatoimisto 2026. Nimipäivähaku. [Online-tietokanta.] Viitattu 5.1.2026. Saatavissa: <https://almanakka.helsinki.fi/fi/nimipaivat/nimipaivahaku>.
- Zilliacus, Kurt 1966. *Ortnamen I Houtskär. En översikt av namnförrådets sammansättning*. [Verkkodokumentti.] Svenska Litteratursällskapet i Finland. Viitattu 24.11.2025. Saatavissa: <https://digi.kansalliskirjasto.fi/teos/binding/2653246?page=5>.

Liitteet

Liite 1. Analysoidut lajikenimet ja lajikenimien koodaus

Lajikkeen nimi	Mitä kasvia lajikenimi edustaa?	Mikä on lajikkeen jalostaja?	Onko lajikenimi moniosainen?	Onko myös appellatiivi?	Onko lajikenimessä vierasperäisiä graafeja?	Onko lajikenimessä vierassanan tavutyyppejä?	Onko lajikenimi etunimi?	Onko lajikenimi suomalaisessa nimipäiväkalenterissa?	Onko lajikenimi useammin miehen vai naisen nimi?
Alvari	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Bertta	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Briitta	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Naisen
Bor Katri	Ohra	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Bor Reino	Ohra	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Bor Veera	Ohra	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Brienne	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Naisen
Eversti	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Fennica	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Harbinger	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Hermann	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Iina	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Kaarle	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Maire	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Onerva	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Repekka	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Sylvester	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Tuomas	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Turkka	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Vertti	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Vipekka	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Minttu	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Saana	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Trekker	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei etunimi
Aukusti	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Einar	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Elmeri	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Erkki	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Hillevi	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Jalmari	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Jyvä	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Kerttu	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Olavi	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Polartop	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Rolfi	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Santeri	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen

Severi	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Wolmari	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Voitto	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Bor Leena	Kaura	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Donna	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Inka	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Jukka	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Meeri	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Nella	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Nestor	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Niklas	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Oiva	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Perttu	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Taika	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Akseli	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Alku	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Aslak	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Eemeli	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Fii	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Herkules Baltic	Kaura	Boreal	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Iiris	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Julius	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Mirella	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Peppi	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Riina	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Roope	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Steinar	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Miehen
Venla	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Viola	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Viviana	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Bor Helga	Vehnä	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Bor Leivo	Vehnä	Boreal	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Helmi	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Hilkka	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Iisakki	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Jaarli	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Aino	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Anniina	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Bor Vuokko	Vehnä	Boreal	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Herttua	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Kreivi	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei etunimi
Kruunu	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei etunimi
Lumikki	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Mahti	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei tietoa

Manu	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Marble	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Wanamo	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Wappu	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Wellamo	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Arktika	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Urho	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Bor Kieku	Vehnä	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Botnica	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Kuutar CL	Rypsi	Huoltovarmuusk eskus ja Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Laima	Rapsi	Parson Seeds ja Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Sinuhe	Rypsi	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Synneva	Rypsi	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Synthia	Rypsi	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Cordelia	Rypsi	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Juliet	Rypsi	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Heljä	Pellava	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Camilla	Ruistankio	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Diandra	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Naisen
Dorothy	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Naisen
Eevert	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Hertta	Timotei	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Ilmari	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Inkeri	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Karolina	Ruokonata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Klaara	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Naisen
Nuutti	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Rhonia	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei etunimi
Riikka	Englanninrai heinä	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Rubinia	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Saija	Puna-apila	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Santtu	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Selma	Puna-apila	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Tenho	Timotei	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Tuure	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Uula	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Valtteri	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Raisa	Puna-apila	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Kesto	Rehukattara	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Birgitta	Ruokonata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Eleanora	Ruokonata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Retu	Ruokonata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Bor Rasmus	Nurminata	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen

Gunvor	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Venni	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Alma	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Iki	Timotei	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Maikki	Timotei	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Pirkko	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Tammisto II	Timotei	Boreal	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Tuukka	Timotei	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Halti	Tunturinurmi kka	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Heikki	Herne	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Lempi	Herne	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Loviisa	Herne	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Matilda	Herne	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Sisu	Herne	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Bor Reima	Herne	Boreal	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Bor Veikko	Herne	Boreal	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Hulda	Herne	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Jymy	Herne	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Martti	Herne	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Reetta	Ruis	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Riihi	Ruis	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Alviira	Härkäpapu	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Louhi	Härkäpapu	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Sampo	Härkäpapu	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Vire	Härkäpapu	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Into	Härkäpapu	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Kontu	Härkäpapu	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Jussi	Peruna	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Hankkijan Tanu	Peruna	Boreal	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Hankkijan Timo	Peruna	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Pito	Peruna	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Huima	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Uljas	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Mainio	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Jalo	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Silo	Ohra	Plantanova	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Maria	Ohra	Plantanova	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Aava	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Annastina	Ohra	Plantanova	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Ei	Naisen
Armas	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Loisto	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Roima	Ohra	Plantanova	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Aarre	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Noora	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen

Lisbeth	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Popekka	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Rambler	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei etunimi
Artturi	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Justus	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Rehti	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Sohvi	Herne	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Jokioinen	Puna-apila	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Kalevi	Nurminata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Juliska	Punanata	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Helmi	Pellava	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Osku	Peruna	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Tomppa	Peruna	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Jermu	Herne	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Kunnari	Ohra	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Aallotar	Vehnä	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Sofiina	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Suomi	Kaura	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Eerik	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Hankkijan Pokko	Ohra	Boreal	Kyllä	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Valo	Rypsi	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Satu	Peruna	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Sini	Peruna	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Suvi	Peruna	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Naisen
Wilhelmiina	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Altti	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Veeti	Vehnä	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Merryl	Rapsi	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei	Ei etunimi
Apollo	Rypsi	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Miehen
Henrika	Rypsi	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Hohto	Rypsi	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Tuli	Rypsi	Boreal	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Naisen
Edvin	Ohra	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen
Luukas	Kaura	Boreal	Ei	Ei	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä	Miehen